

SELÇUK İLETİŞİM

ARALIK 2024

SELÇUK ÜNİVERSİTESİ İLETİŞİM FAKÜLTESİ UYGULAMA GAZETESİ

“Hedefimiz, fakültemizi global standartlarda bir eğitim ve araştırma merkezi haline getirmek”

Prof. Dr. Vedat Çakır

Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Vedat Çakır, fakültenin hedefleri ve vizyonu hakkında önemli açıklamalarda bulundu. Türkiye'nin en köklü iletişim fakültelerinden biri olan Selçuk İletişim'in güçlü akademik kadrosu, teknolojik altyapısı ve öğrencilere sunduğu ge-

niş imkânlarla sektöre donanımlı bireyler kazandırmayı hedeflediğini belirten Prof. Dr. Çakır, iletişim eğitiminde yenilikçi adımlar atılacağını vurgularken, “Amacımız, teoriyi pratiğe dönüştürerek öğrencilerimizi geleceğin iletişim dünyasına hazırlamak” dedi. **Röportaj /2**

Yeni medya, eski tuzak: Dezenformasyonun pençesinde

Dijital devrimle birlikte bilgi çağını yaşadığımız bu dönemde, her şey bir tık uzağımızda. Ancak bilgiye erişim kolaylaştıkça, doğruyla yanlışla ayırt etmek de bir o kadar zorlaştı. Yeni medya platformlarında hızla yayılan dezenformasyon, sadece bireyleri değil, toplumların geleceğini de tehdit ediyor. **Medya /10**

Doç. Dr. Mete Kazaz

Değ belgeseline TRT'den ödül

Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi öğrencisi Furkan Aydın'ın yönetmenliğini üstlendiği Değ belgeseli, TRT Uluslararası Belgesel Ödüllerinde üçüncülük ödülüne değer görüldü. Festival, 15 yıldır belgesel sinemacılarını destekleyerek sektöre yeni yetenekler kazandırmaya devam ediyor. **Üniversite /3**

RTÜK Başkanı Şahin: Yalan haber bir milli güvenlik sorunu

RTÜK Başkanı Ebubekir Şahin, Selçuk Üniversitesi'nde düzenlenen “Yalan Haber ve Dezenformasyonla Mücadele” konferansında öğrencilerle buluştu. Şahin, yalan haberlerin doğru bilgilerden daha hızlı yayıldığını ve bunun küresel bir milli güvenlik meselesi haline geldiğini vurguladı. **Üniversite /3**

Sanatın geleceği: Yapay zekâ sanatçının yerini alabilir mi?

Dr. Hasan Hüseyin Toydemir

Yapay zekâ hayatımızın her alanına dokunurken, sanat dünyasında da etkisini hissettiriyor. Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi'nden Arş. Gör. Dr. Hasan Hüseyin Toydemir, sanatın ancak insanla anlam bulabileceğini savunuyor. **Teknoloji /13**

Geleceğin sinemacıları kurgu atölyesinde buluştu

Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi, geleceğin yaratıcı sinemacılarını yetiştirmek için Kısa-ca Film Atölyesi'nde kurgu çalışmalarına hız kesmeden devam ediyor. Prof. Dr. Aytekin Can'ın liderliğinde gerçekleşen atölye, 4. sınıf öğrencileri Cemrecan Yurtman ve Yusuf Demirli moderatörlüğünde düzenlendi. Öğrencilerin yoğun katılım gösterdiği bu etkinlik, teoriyi pratiğe dönüştürerek sinema dünyasına yetkin isimler kazandırmayı amaçlıyor. **Üniversite/4**

Prof. Dr. Yüksel Kan

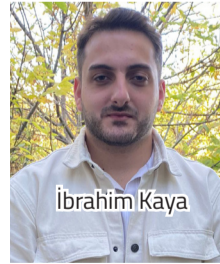
Eşsiz zenginliğimiz: Endemik bitkiler koruma altında

Türkiye, 4000'in üzerindeki endemik bitki türüyle biyolojik çeşitlilikte bir hazineye sahip. Ancak bu eşsiz güzellikler, iklim değişikliği ve insan faaliyetleri nedeniyle tehlike altında. Selçuk Üniversitesi Ziraat Fakültesi'nden Prof. Dr. Yüksel Kan, endemik bitkilerin korunması için yürütülen bilimsel çalışmaları ve sürdürülebilir çözümlerini paylaştı. **Tarım /7**

Yapay zekâ ile sağlıkta yeniçağ: Göz hastalıklarına çözüm

Göz hastalıklarının erken teşhisinde devrim yaratacak bir çalışma Selçuk Üniversitesi'nden geliyor. Elektrik Elektronik Mühendisliği son sınıf öğrencisi İbrahim Kaya, TÜBİTAK 2209-A desteğiyle geliştirdiği yapay zekâ prototipiyle, teşhis süreçlerini hızlandırmayı ve kolaylaştırmayı hedefliyor. **Üniversite/5**

İbrahim Kaya

Raketin gölgesinde: Badminton yükselişte

Sessiz ama kararlı bir spor dalı olan badminton, hem ülkemizde hem de üniversitemizde hak ettiği ilgiyi görmeyi bekliyor. Selçuk Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi'nden Dr. Öğretim Üyesi Gaye Erkmen Hadi, bu spora olan ilginin artmaya başladığını ve Avrupa'daki başarılarla öne çıktığımızı belirtiyor. **Spor /12**

Dr. Öğretim Üyesi Gaye Erkmen Hadi

Tarihten şifaya:

Afyonkarahisar'ın büyüü rotası

Zaferlerle dolu tarihinin izini sürerken, termal suların huzur veren sıcaklığına dalmaya ne dersiniz? Afyonkarahisar, ilk bakışta sade bir şehir gibi görünebilir, ancak adım attığınız anda sizi köklü geçmişi, eşsiz lezzetleri ve şifalı dokusuyla büyüleyecek. Tarihin ve doğanın harmanlandığı bu rota, beklenmedik bir tatil deneyimine kapı aralıyor. **Gezi /14**

“Hedefimiz, fakültemizi global standartlarda bir eğitim ve araştırma merkezi haline getirmek”

Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Vedat Çakır, fakültenin hedefleri ve geleceğe yönelik vizyonu hakkında önemli bilgiler paylaştı.

■ Esra ORAN

Türkiye'nin en eski ve en önemli iletişim fakültelerinden birinde dekanlık görevini yerine getiriyorsunuz. Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesinin imkânları, akademik ve idari yapısı hakkında neler söylersiniz?

Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi, Türkiye'nin köklü iletişim fakültelerinden biri olarak hem akademik altyapısı hem de uygulama olanaklarıyla öne çıkıyor. Fakültemiz, geniş bir akademik kadroya sahip olmanın yanı sıra çağın gereksinimlerini karşılayacak bir müfredat sunmaktadır. Radyo-televizyon stüdyolarından atölyelere kadar öğrencilere pratik yapma fırsatı veren birçok

imkâna sahibiz. Ayrıca öğrenci kulüpleri, etkinlikler ve sektörel iş birlikleriyle öğrencilerimizin mesleki gelişimlerini destekliyoruz. Akademik ve idari kadromuz, iletişim alanındaki yeniliklere uyum sağlayarak hem ulusal hem de uluslararası düzeyde başarılı bireyler yetiştirmeyi hedeflemektedir.

TEORİ KADAR PRATİK DE ÖNEMLİ

İletişim Fakültesinin gelecek vizyonu hakkında neler düşünüyorsunuz? Hangi alanlarda büyüme ve gelişme öngörüyorsunuz?

Fakültemizin vizyonu, iletişim dünyasının dönüşen dinamiklerine ayak uydurmak ve bu süreçte öncü bir rol üstlenmektir. Yeni medya teknolojileri, dijital içerik üretimi ve veri analitiği gibi alanlarda büyümeyi önemsiyoruz. Aynı zamanda yapay zekâ ve sanal gerçeklik gibi çağın gerekliliklerini eğitim programımıza entegre ederek öğrencilerimizi bu alanlara hazırlıyoruz. Araştırma-geliştirme projeleriyle akademik üretkenliği artırmayı, uluslararası iş birliklerini güçlendirmeyi ve sektörel bağlantılarımızı daha da geliştirmeyi hedefliyoruz.

Fakültemiz öğrencilerine vermek istediğiniz tavsiyeler var mıdır?

Öğrencilerimize en büyük tav-

siyem, iletişim alanındaki gelişmeleri yakından takip etmeleri ve sürekli kendilerini geliştirmeleridir. Günümüz dünyasında teori kadar pratik de önemli. Bu yüzden fakültemizin sunduğu uygulama imkânlarını en iyi şekilde değerlendirmelerini öneriyorum. Ayrıca disiplinler arası bir bakış açısına sahip olmak, iletişim profesyonelleri için büyük bir avantaj. Sektörel etkinliklere katılmak, staj ve proje fırsatlarını değerlendirmek de öğrencilerimizin kariyerlerine olumlu katkı sağlayacaktır.

Dekan Prof. Dr. Vedat Çakır olarak akademik kariyerinizdeki en büyük ilham kaynakları neler veya kimlerdir?

Akademik kariyerimdeki en büyük ilham kaynaklarım, öğrenmeye olan tutkum ve öğrencilerimin başarısını görmek oldu. Ayrıca bilim dünyasında iz bırakan düşünürler ve akademisyenlerden ilham aldım. Onların azmi ve bilgiye olan bağlılıkları, benim de kariyer yolculuğumda yol gösterici oldu. Bununla birlikte iletişim dünyasının hızla değişen dinamikleri, her zaman beni daha fazla araştırmaya ve üretmeye teşvik etti.

SETKÖREL İŞ BİRLİKLERİ ARTIRILACAK

Akademideki gelişmeler doğrultusunda fakülte olarak uzun vadeli hedefleriniz nelerdir?

Uzun vadede hedefimiz, fakültemizi global standartlarda bir eğitim ve araştırma merkezi haline

getirmek. Teknolojik altyapımızı sürekli geliştirerek öğrencilerimize ve akademisyenlerimize çağdaş imkânlar sunmayı amaçlıyoruz. Ayrıca sektörel iş birliklerini artırarak mezunlarımızın istihdam olanaklarını genişletmek de öncelikli hedeflerimiz arasında. Akademik yayınlarımızın uluslararası platformlarda daha görünür olmasını sağlamak ve topluma fayda sağlayacak projeler üretmek de üzerinde çalıştığımız diğer önemli başlıklar.

İletişim alanındaki teknolojik gelişmelerin eğitim üzerindeki etkisini nasıl değerlendiriyorsunuz?

Teknolojik gelişmeler, iletişim eğitiminde devrim niteliğinde değişimlere yol açtı. Öncelikle, dijitalleşme sayesinde eğitim materyallerine erişim çok daha kolay hale geldi. Artık öğrenci-

ler, teorik bilgiyi dijital platformlar üzerinden hızla öğrenirken pratik uygulamalarını da simülasyonlar ve interaktif teknolojilerle geliştirebiliyor. Ayrıca yapay zekâ, artırılmış gerçeklik ve sanal gerçeklik gibi yenilikçi teknolojiler, iletişim alanındaki eğitim deneyimini çok daha zengin ve kapsamlı bir hale getiriyor. Öğrenciler, bu araçları kullanarak sadece teorik bilgi edinmekle kalmıyor aynı zamanda sektörel beceriler kazanıyor.

Teknoloji aynı zamanda öğrenme ortamını daha demokratik ve erişilebilir hale getirdi. Uzaktan eğitim imkânları, coğrafi sınırlamaları ortadan kaldırarak daha geniş kitlelere ulaşmamıza olanak sağlıyor. Bu gelişmeler, eğitimde fırsat eşitliğini artırırken, öğretim yöntemlerimizi de daha esnek ve yenilikçi hale getiriyor.

TRT'DEN DEQ'E ÖDÜL

İletişim Fakültesi Radyo, Televizyon ve Sinema bölümü öğrencisi Furkan Aydın'ın yönetmenliğini yaptığı Deq belgeseli, TRT Uluslararası Belgesel Ödülleri'nden üçüncülük ödülü aldı.

■ Şimal TUNAHAN

TRT'nin profesyonel ve amatör belgesel film yapımcılarını desteklemek, çeşitli ülkelerden belgesel filmlerini izleyicilerle buluşturmak ve sektör çalışanlarını bir araya getirmek amacıyla 15 yıldır düzenlediği festivalde ödüller sahiplerini buldu.

DEQ'İN SERÜVENİ

Dört gün süren festivalde 15 Aralık Pazar günü ödül töreni gerçekleştirildi. Proje Destek, Ulusal Öğrenci, Ulusal Profesyonel ve Uluslararası Profesyonel kategorilerinde yarışan projelerin ödülleri verildi. İletişim Fakültesi Radyo, Televizyon ve Sinema Bölümü öğrencilerinin olduğu ekipte yönetmenliğini Furkan Aydın'ın, yardımcı yönetmenliğini ve kurgusunu Cemrecan Yurtman'ın, görüntü yönetmenliğini Oğuzhan Yaman'ın, kameramanlığını Oğuzhan Yaman, Furkan Aydın, Cemrecan Yurtman ve Yusuf Demirli'nin üstlendiği 'DEQ' isimli belgesel film, Ulusal Öğrenci Filmleri Kategorisi'nde 3'üncülük ödülünün sahibi oldu.

DEQ'İN HİKAYESİ

Urfa, Mardin ve Diyarbakır şehirlerinde yaşayan insanların devam ettirmeye çalıştığı DEQ (dövme) kültürünü, kullandıkları sembollerin anlamlarını ve yapılış biçimlerini işleyen film, kültürel öğeler içermesi bakımından dikkat çekiyor.

RTÜK Başkanı Şahin, Selçuk Üniversitesinde İletişim Öğrencileri ile Buluştu

Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi ve Konya Büyükşehir Belediyesi Sosyal İnovasyon Ajansı ortaklığı ile düzenlenen 'Yalan Haber ve Dezenformasyonla Mücadele Konferansı' RTÜK Başkanı Ebubekir Şahin'in katılımıyla gerçekleşti.

■ Pakize ŞENGÜL

Selçuk Üniversitesi (SÜ) Sultan Alparslan Kültür Merkezinde düzenlenen Radyo ve Televizyon Üst Kurulu (RTÜK) Başkanı Ebubekir Şahin'in konuşmacı olduğu konferansa SÜ Rektörü Prof. Dr. Hüseyin Yılmaz, İletişim Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Vedat Çakır, İletişim Fakültesi Dekan Yardımcıları, Konya Büyükşehir Belediyesi Sosyal İnovasyon Ajansı Direktörü Ali Güney, öğretim elemanları, basın mensupları ve öğrenciler katıldı.

"YALAN HABER TOPLUMLARIN GÜVEN DUYGUSUNU ZEDELİYOR"

Konferansta konuşan SÜ Rektörü Prof. Dr. Hüseyin Yılmaz, gelişen teknolojiyle birlikte bilgiye erişim sağlama ve hızın arttığını dile getirerek, "Bugün bir bilginin doğruluğunun teyit edilmeden

saniyeler içerisinde milyonlara ulaşabilmesi, toplumsal algıyı yönlendirme ve manipülasyon tehlikesini de beraberinde getiriyor. Bu durum, yalnızca bireylerin yanlış yönlendirilmesine yol açmakla kalmıyor. Aynı zamanda toplumların güven duygusunu zedeliyor. Sosyal barışı tehdit ediyor ve kamusal tartışmaların sağlıklı zeminden uzaklaşmasına neden oluyor." şeklinde konuştu. Medyaya yüklenen sorumluluğun yanı sıra bireylerin de medya okuryazarlığı bilincinin artırılması gerektiğini ifade eden Prof. Dr. Yılmaz, "Eleştirel düşüncenin desteklenmesi ve akademik çalışmaların rehberliğinde topluma güvenilir bilgi sunulması, hepimizin ortak sorumluluğudur. Artık sadece haber üretmek değil, üretilen haberin doğruluğunu sorgulamak da iletişim dünyasının en temel görevlerinden biri olmalıdır." diyerek sözlerini tamamladı.

"YALAN HABER, İNSANLIK TARİHİ KADAR ESKİ"

Konferansta açılış konuşmasını yapan İletişim Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Vedat Çakır ise yalan haber ve dezenformasyonun insanlık tarihi kadar eski olduğunu söyledi. Yalan haberle toplumun aldatılmasının amaçlandığını belirten Çakır, dezenformasyonla kâr amacı sağlandığını aktardı. Çakır, fakülte olarak dezenformasyonla mücadele konusunda katma değeri olan çalışmalar gerçekleştirdiklerini ve bu kapsamda SÜ Dezenformasyonla Mücadele Topluluğu (SÜDMT) kurduklarını sözlerine ekledi.

Açılış konuşmalarından sonra konferansına başlayan RTÜK Başkanı Ebubekir Şahin, dezenformasyon, yalan haber ve medya okuryazarlığı kavramları hakkında öğrencilere bilgi vererek, tecrübelerini paylaştı. Teyit edilmiş bilginin önemine dikkat çeken Şahin, yalan haber ve dezenformasyonla mücadelede insan gücünün önemli bir sorun olarak karşılına çıktığının altını çizdi.

"MİLLİ GÜVENLİK" SORUNUNU OLUŞTURUYOR

Yalan haberin, doğru habere göre daha hızlı yayıldığını söyleyen Şahin, konunun tüm dünya devletleri açısından 'milli güvenlik' sorunu olarak görüldüğünü söyledi. RTÜK olarak Türk medyasını ve Türk insanını her türlü olumsuzluktan korumak için çaba gösterdiklerini vurgulayan Şahin, "Yalan haber ve dezenformasyonla mücadelede

insan gücü önemli bir sorun olarak karşımıza çıkıyor. Bununla nasıl mücadele edilir biliyor musunuz? Güzel hasletleri üzerinde alıp biriktirmiş ve buradan mezun olup işinin başına geçmiş olan gençlerimiz yetiştiği sürece mücadele edilir. Diğerlerinin tamamı palyatif mücadeledir." diye konuştu.

KURUMLAR YALANLA MÜCADELE İÇİN ÇALIŞIYOR

Yalan haber ve dezenformasyonla mücadele eden kurumlar hakkında bilgi veren RTÜK Başkanı Ebubekir Şahin, "İletişim Başkanlığımızın çok etkili olduğu bu alanda; Dezenformasyonla Mücadele Merkezi (DMM) ve Anadolu Ajansı (AA) teyit hattımız var. Dahası, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK), RTÜK ve TRT ile özel kanallardaki bu altyapıya sahip uygulamalar ile üniversitemizdeki bilim insanlarıyla birlikte bu alanda yaptığımız çalışmalar, bir gün yalan haberin önüne mutlaka geçecek. Ama bunlar yine sizlerin gücüyle olacak" dedi.

Konferansın sonunda RTÜK Başkanı Ebubekir Şahin, öğrencilerden gelen soruları yanıtladı. SÜ Rektörü Prof. Dr. Hüseyin Yılmaz, Şahin'e hediye takdiminde bulunurken, günün anısına fotoğraf çekimi yapıldı.

İletişim Fakültesi'nde 'Kurgu atölyesi'

Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesine bağlı Kısa-ca Film Atölyesi atölye çalışmalarına hız verdi.

■ Elif SAĞLAM

Kısa-ca Film Atölyesi, Selçuk Üniversitesi Radyo, Televizyon ve Sinema Bölümü Başkanı Prof. Dr. Aytekin Can'ın öncülüğünde atölye çalışmalarına devam ediyor. Kısa-ca Uygulama Birimi Sorumlusu Muhammed Ali Dinç, 4. sınıf öğrencileri Cemrecan Yurtman ve Yusuf Demirli moderatörlüğünde yapılan kurgu atölyesine çok sayıda öğrenci katıldı.

Temel amacı yeni başlayan öğrencilere kurgu süreci hakkında bilgiler sunmak olan atölyede,

kurgunun ne olduğu, neden ve nasıl yapıldığı gibi soruların cevapları aranarak konunun hem teknik hem de yaratıcı yönleri hakkında bilgiler verildi. Bunun yanı sıra katılımcılara kurgu sürecinin temel prensipleri, gerekliliği ve uygulama alanları da anlatıldı.

'YOLUN YARISINDA'

Etkinliğin ilerleyen bölümünde katılımcılara, 'TRT Geleceğin İletişimcileri' yarışmasının 'Belgesel' kategorisinde yarışan ve üçüncülük ödülü kazanan 'Yolun Yarısında' adlı belgesel filmi izletildi. Yusuf Demirli, Cemrecan Yurtman ve Şafak Ünal tarafından yönetilen belgesel, video kurgunun inceliklerine örnek olarak katılımcılara gösterildi. Film izlendikten sonra yapım süreci üzerine yapılan eleştirilerde belgesel çekim teknikleri, kurgu stratejileri ve video düzenlemenin önemi ele alındı.

DEKAN PROF. DR. VEDAT ÇAKIR'DAN ZİYARET

Etkinlik sonunda öğrenicilerle bir araya gelen Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Vedat Çakır, öğrencilere moral vererek, eğitim süreçlerinde her zaman destek olacaklarını belirtti. Etkinliğin büyük ilgiyle karşılanmasından duyduğu memnuniyeti dile getiren Çakır, öğrencilerin gelecekteki projelerinde yanlarında olduklarını vurguladı. Etkinlik sonunda, ilerleyen dönemlerde kamera çekimi, belgesel yapımı gibi yeni atölye etkinliklerinin de planlandığı duyuruldu ve etkinlik, katılımcıların toplu fotoğraf çekimiyle son buldu.

İletişim Fakültesi'nde '3D Modelleme ve Animasyon Giriş' etkinliği

Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi, öğrencilerin yeteneklerini geliştirmek amacıyla düzenlediği atölye çalışmalarına bir yenisini ekledi.

■ Esra ORAN

İletişim Fakültesi Radyo, Televizyon ve Sinema Bölümü atölye çalışmalarına devam ediyor. 5 Aralık Perşembe günü gerçekleştirilen '3D Modelleme ve Animasyona Giriş' atölyesi öğrenciler tarafından ilgi gördü.

Selçuk Üniversitesi Radyo,

Televizyon ve Sinema Analiz Dalı doktora öğrencisi Kamil Kerem Yıldırım'ın moderatörlüğünde gerçekleşen atölyeye İletişim Fakültesi öğrencileri katılım gösterdi.

3D MODELLEME VE ANİMASYONA GİRİŞ

Atölyede üç boyutlu modellemenin temel prensiplerini

ve kullanım alanlarını anlatan Kamil Kerem Yıldırım, bu sürecin özel yazılımlar kullanılarak bir nesnenin üç boyutlu model oluşturduğunu söyledi. 3D modellemenin mimarlıktan animasyona, oyun tasarımından sanal gerçeklik projelerine kadar birçok alanda kullanılabileceğini belirten Kamil Kerem Yıldırım, teknoloji ile birlikte hayal gücünü

gerçeklik boyutuna taşıdığını ifade etti.

Katılımcılara bu alandaki temel bilgileri aktaran Kerem Yıldırım, üç boyutlu modelleme ile elde edilen ürünlerin nasıl geliştirildiğini açıklayarak bu işi yapan kişilerin "üç boyut sanatçısı" olarak adlandırıldığını da sözlerine ekledi.

Etkinlik boyunca katılımcılar, teorik bilgilerin yanı sıra pratik uygulama örnekleriyle süreç hakkında bilgi sahibi oldu.

Etkinlik sonunda, ilerleyen dönemlerde kamera çekimi, belgesel yapımı gibi yeni atölye etkinliklerinin de planlandığı duyuruldu. Etkinlik, katılımcıların toplu fotoğraf çekimiyle son buldu.

Selçuk Üniversitesinde 'Tarımsal İnovasyon Projesi' ve Tarım Topluluğu etkinlikleri

Selçuk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dr. Öğretim Üyesi Mithat Direk'in 'Tarımsal Sanayilerde İnovasyon Yönetimi Yaklaşımlarının Geliştirilmesi; Konya İli' adlı projesi TÜBİTAK tarafından kabul edildi.

■ Nefise TEKİN

Selçuk Üniversitesi Ziraat Fakültesi'nden Dr. Öğretim Üyesi

Dr. Öğretim Üyesi
Mithat Direk

Mithat Direk'in geliştirmiş olduğu TÜBİTAK projesi tarımsal faaliyetleri olumlu etkileyecek hedefler içeriyor. Mithat Direk, projesinde hedeflenen amacın Konya'nın tarımsal sanayilerinin yeniliklere ve Ar-Ge çalışmalarına karşı gösterdiği tepkileri incelemek olduğunu belirtti. Organik tarımın doğal yapısının bozulmadan elde edilen bir üretim olduğunu söyleyen Mithat

Direk, organik tarımda ilaçlanmış alanlardan uzak durulmasını ve kimyasal gübre yerine organik gübrelerin kullanılmasını amaçlıyor. Ancak Direk, modern yaşamda ürünlerden daha yüksek verim alma amacıyla, organik ürünlerin üretiminin giderek zorlaştığına, bunun da genetiği değiştirilmiş (GDO) ürünler ve kimyasal gübre ile ilaç kullanımı gibi uygulamalara yol açtığına dikkat çekiyor.

GENETİĞİ DEĞİŞTİRİLMİŞ ÜRÜNLERİN İŞLEYİŞİ

Mithat Direk, genetiği değiştirilmiş ürünlerin işleyişi hakkında bilgiler verdi. Direk, "Mısırda ki koçan kurdu mısırın içine girip yapraklar ile danalar arasına yumurtalarını bırakıyor. İlaçlar mısırın içine etki etmediğinden bu yöntem fayda sağlamıyor. Çözümü ise koçan kurdunun geri alınıp mısır entegre edilerek genetiğinin değiştirilmesidir" dedi. Tarımda verimliliğin ve ilaçların zararları hakkında da bilgilendirme yapan Mithat

Direk, tarımsal üretimin kesikli bir süreç olduğunu ve ürünlerin belirli dönemlerde üretilip hasat edilmesi gerektiğini belirtti. Direk, ayrıyeten bu tür TÜBİTAK projelerinin devlet tarafından desteklendiğini ancak çoğu sanayicinin bu desteklerden haberdar olmadığını da vurguladı. Diğer yandan, Selçuk Üniversitesi Ziraat Fakültesi öğrencileri tarafından kurulan Tarım Topluluğunun da danışmanı olan Mithat Direk, öğrencilere tarım alanında kendilerini geliştirmeleri için destek oluyor.

TARIM TOPLULUĞUNUN ÖĞRENCİLERE KATKILARI

Selçuk Üniversitesi Tarım Topluluğunun Başkanı olan Ziraat Fakültesi Toprak Bilimi ve Bitki Besleme Bölümü 3.sınıf öğrencisi Salim Can Yılmaz, topluluğun düzenlediği etkinliklerin öğrencilere birçok deneyim katarak faydası olduğunu ifade etti. Kasım ayında Antalya'da düzenlenen tarım fuarı gezisinin, öğrencilere yeni bilgileri deneyimleme fırsatı sunduğu söyleyen Yılmaz, tarla gezileri ve tarım sektöründeki önemli isimlerin katılımları ile gerçekleştirilen konferansların öğrencilerin teknik ve teorik anlamda da gelişimlerini amaçladığını dile getirdi.

Tarım Topluluğunun, öğrencilere bu alanda tecrübe edinmelerine yardımcı olduğunu belirten Yılmaz, tarımın tüm insanlık için en önemli alanlardan birisi olduğunu ve öğrencilere bu alanın ne kadar değerli olduğunu fark ettirilmesi gerektiğini vurguladı. Topluluğun çıkardığı derginin ise etkinliklerin bir ürünü olarak or-

Salim Can Yılmaz

taya çıktığını ifade eden Yılmaz, derginin içeriğinin 2-4 Mayıs tarihlerinde İzmir'de gerçekleştirilen Ulusal Tarım Öğrenci Kongresi'ne (UTOK) katılım sırasında yazılan bildiri özetleri ve posterleri kapsadığını belirtti. Yılmaz, bu tarz dergilerin, gelecekteki kongrelere katılımı ile devam etmesi ve yeni projelerle güncellenmesinin planlandığını da açıkladı. Yılmaz, Tarım Topluluğunun sadece tarım okuyan öğrencilerin değil tarıma ilgi duyan tüm öğrencilerin katılım sağlayabileceği faydalı bir topluluk olmayı hedeflediklerini belirtti.

TÜBİTAK 2209-A: Çeşitli göz hastalıklarının teşhisine ışık tutacak çalışma

Selçuk Üniversitesi Elektrik Elektronik Mühendisliği 4. sınıf öğrencisi İbrahim Kaya, çeşitli göz hastalıklarının tespiti için geliştirdiği yapay zekâ prototipi ile hastalıkların tespitine yardımcı olmayı hedefliyor.

■ Pınar Eylül AĞRIS

Selçuk Üniversitesi Elektrik Elektronik Mühendisliği öğrencisi İbrahim Kaya yazdığı proje ile sağlık alanında yeni bir sayfa açabilir. Lise yıllarından itibaren

yapay zekâ alanı ile uğraşan İbrahim Kaya, özellikle makine öğrenimi modelleri, finans alanında karar destek mekanizmaları ve veri analizi içeren yapılar geliştirmeyi sevdiğini ve bu alana ilgi duyduğunu söyledi. Kaya'nın ge-

liştirmiş olduğu "Derin Özelliklerin Kullanılarak Makine Öğrenme Yöntemleriyle Çeşitli Göz Hastalıklarının Tespiti" yapay zekâ projesi prototipi, TÜBİTAK 2209-A onayını almış durumda. Bunun yanı sıra Türkiye'nin ilk robotik endüstriyel akıllı asistanını geliştiren Kaya, projeleriyle sağlık ve bilim alanına ışık tutmayı amaçlıyor.

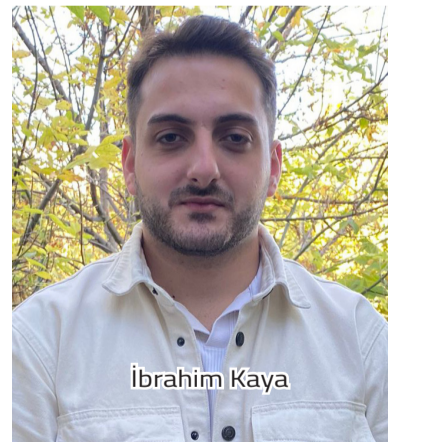
PROJENİN DETAYLARI

Projesinin amacından bahseden İbrahim Kaya, doktorların teşhis sürecine katkıda bulunacak bir otomasyon geliştirdiğini ve işleyişin doğruluk oranının yüzde 97'lere kadar çıktığını belirtirken, sistemin kesin bir teşhis vermediğini de vurguladı. Tamamen göz retina görüntüleri ile eğitilen ya-

pay zekâ modeli, şimdilik üç hastalığın ve sağlıklı gözün tespitini içeren verilerden oluşuyor. Kaya, sistemin, glokom, diyabetik retinopati, katarakt ve sağlıklı göz örneklerinin görüntülerini içinde barındırdığını belirtiyor. Yaklaşık dört bin tane görüntüyü içeren bu sisteme, hastanın göz görüntüsünü yükleyerek, yapay zekâdan görüntü karşılaştırması ile cevap almayı hedefleyen Kaya, uygulamanın hastane web sistemine entegre edilerek, sadece doktorların kullanımına açık olacak şekilde geliştirileceğini söyledi.

ANA HEDEF TÜRKİYE

Şu anda gelişim aşamasında olan bu projenin ana hedefinin Türkiye olduğunu belirten Kaya, Türkiye'de bu alanda yapılan ça-

İbrahim Kaya

lışmaların yetersiz olduğunu ve bu alanda öncü olabilmek için uygulamanın Türkiye'de yürütülmeye başlanacağını dile getirdi. Kaya, yapay zekâ alanının yakın geleceğin bir kurtuluşu olduğunu söyledi. Yapay zekâyı halkın yararına geliştirmeyi hedefleyen Kaya, proje çalışmalarına son hızla devam ediyor.

Konya sokaklarındaki tarih

Tarihi çok eskilere dayanan Konya'daki tatlı su çeşmeleri, şehrin birçok noktasında kullanılmaya devam ediyor. Tatlı su çeşmeleri, inşa edildiği dönemde halkın gündelik su ihtiyacını karşılıyordu.

■ Pakize ŞENGÜL

Selçuklu ve Osmanlı dönemine ait birçok esere ev sahipliği yapan Konya, geçmişe ayna tutuyor. Şehre kazandırılan tatlı su çeşmeleri, yapıldığı dönemde daha çok işlevsel amaçlı kullanılmış. En eski çeşmenin Osmanlı Padişahı Yavuz Sultan Selim tarafından inşa ettirildiğini ileri süren Yeni Nesil Şehir Kütüphanesi Müdürü ve Tarihçi Osman Özkan, "Yavuz Sultan Selim Doğu Seferi'ne giderken, Konya'ya bir hayır yapmak istiyor. Bu hayrı ise 12 çeşme yaptırmak oluyor. Bu çeşmelerinden 10 tanesi günümüzde yok, 2 tanesi hala varlığını koruyor. Yaşayan en eski 2 çeşmeden biri Şems Parkı'nın yanında diğeri ise Mevlâna Dergâhı'nın içinde yer alıyor." dedi.

Osman Özkan

İLK DEMİR BORU, HAYİRSEVERLERDEN OLMUŞ

Çeşme yapımında hayırseverlerin katkısı olduğunu dile getiren Özkan, şunları söyledi: "II. Abdülhamit döneminde Konya Valisi olarak görev yapan Avlonyalı Ferit Paşa, meczup olarak tanınan hayırsever Cambaz Deli Osman ile konuşarak, 1905 yılında ilk defa demir boru yardımıyla Çayırbağı'ndan su getiriyor. Bu Çayırbağı'ndan getirilen su Aladdin Tepesi'ne kadar ulaşıyor ve burada depolanıyor."

İSTISNA YAPI: ŞİRİN HANIM ÇEŞMESİ

Çeşmelerin mimarisi hakkında bilgi veren

Tarihçi Özkan, "Çeşmenin mimari özellikleri ise dikdörtgen yapılı, ortasında kitabesi ve aynalığı (şemse), yanında bir taslığı, 2 ayağı olan ve yüksekliği 2-3 metrelik yapılardır. Bu çeşmeler 2 ya da 3 cepheli olarak tasarlanmış. Aynı düzen yapıların dışında bulunan tek istisna çeşme 1931 yılında yapılan 'Şirin Hanım Çeşmesi'dir. Bu çeşmenin özelliği de yatay düzlemde inşa edilmiş olup, çift başlı olmasıdır." şeklinde konuştu.

Eskiden nüfusun az olduğunu söyleyen Özkan, doğal kaynakların yetersizliğinden dolayı içme sularının günümüzde işleme tabi tutulup hizmete sunulduğunu belirtti. Her mahallede ve meydana vatandaşların tatlı suya kolay ulaştığını aktaran Özkan, başka bir şehirde bu kadar çeşme olmadığını sözlerine ekledi.

Türkiye'nin dört bir yanında 321 cami inşa etti

Türkiye'nin dört bir yanında 321 cami inşa eden 84 yaşındaki Konyalı Hasan Hezer, İstanbul Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi'nde düzenlenen Uluslararası Camii Tasarımı Yaz Okulu'nda katılımcılarla bilgi ve tecrübelerini paylaştı.

■ Zilan SATICI

1960 yılında Konya'ya gelerek inşaat sektöründe çalışmaya başlayan Cami Ustası Hasan Hezer, öncesinde inşaatlarda çalışarak duvar ve kalıp işçiliği yaptı. Mimar Sinan'ın eserlerin-

den ilham alarak kendi projelerini geliştiren Hezer, Konya ve çevresinde 250, İstanbul, Antalya ve İzmir gibi farklı şehirlerde ise 71 cami inşa etti. Yıllar içinde kubbeli cami de dâhil olmak üzere 300'den fazla çeşitli cami tipleri inşa etti.

8-10 senede hep cami yaptık" ifadelerini kullandı.

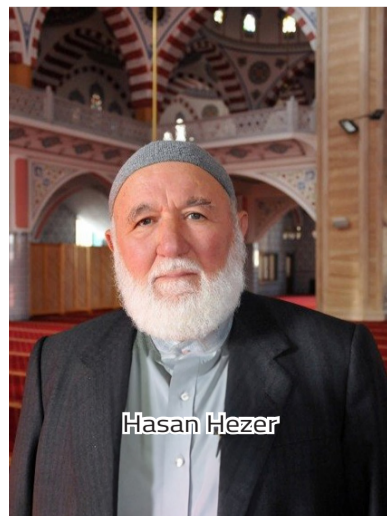
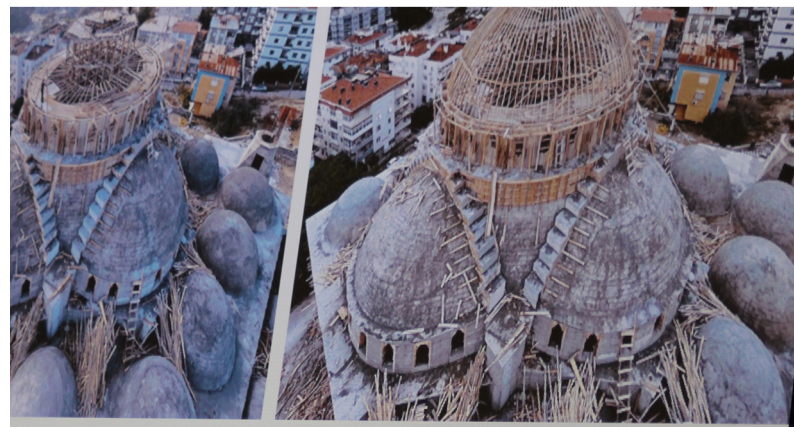
"ÇİMENTO KÂĞITLARININ ÜZERİNE ÇİZERDİM"

Mimar Sinan'ın eserlerinden örnek olarak planlarını çizdiğini ve camilerin inşaatına başladığını kaydeden Hezer, Edirne'ye, İstanbul'a gittiğini ve eski cami-

ler üzerinde çalıştığını söyledi. Hezer, Edirne'de Selimiye'nin minaresinin son şerefesine kadar çıktığını ve her gün bir şekil de olsa mutlaka plan çizdiğini belirtti. Hezer, fotoğrafa gerek duymadan avucunun içine çizim yapabildiğini söyleyerek Karaman İmam-ı Azam Cami'si için çimento kağıtlarına çizim yaptığını ifade etti.

GENÇLİK HAYALİ GERÇEK OLDU

Hasan Hezer, gençlik yıllarından itibaren camii yapma hayali olduğunu ve ilk camisini yevmiye olarak yapıp bitirdiğini açıkladı. Her sene 1-2 cami yaptıklarını belirten Hezer, bu sayının senede 10 camiyeye çıktığı zamanların da olduğunu belirtti. Kubbeli camilerin tahmini 300'ün üzerinde olduğunu, bunun yanı sıra düz camiler de yaptığını söyledi. Hezer, "Son

Hasan Hezer

Kadın girişimci: Terzi Aliye Abla

■ Hatice Kübra EREL

Terzi Aliye Çetinkaya, on iki yıl önce Parsana mahallesinde açtığı dükkânda terzilik yaparken, sosyal yardımlaşmaya önem vermesi nedeniyle mahallelisi tarafından "İyiliksever Aliye Abla" olarak tanındığını söyledi. Dükkân açma serüvenini anlatan Çetinkaya, terziliği gençliğinde kursa giderek öğrendiğini ve bu alanda yeteneği olduğunu düşündüğünü belirtti.

Çetinkaya, evde çalışmaya başladığında alan yetersizliği ve evin düzeninin bozulması nedeniyle bir dükkân açma ihtiyacı hissettiğini belirtti. Eşinin bu fikre başlangıçta pek sıcak bakmadığını ifade eden Çetinkaya, oğlu ve kardeşlerinin desteğiyle eşini ikna ederek dükkânını açmayı başardığını anlattı. Çetinkaya, işini dürüst ve özenli bir şekilde yapmasının mahalle sakinlerinin güvenini kazanmasında önemli rol oynadığını vurguladı.

MAHALLELİNİN YARDIMLAŞMASI

İnsanlara yardımcı olmayı sevdiğinden dolayı dükkân içerisinde terzilik, dışında sosyal yardıma önem verdiğinin altını çizen Aliye Çetinkaya, mahalledeki insanların ihtiyaç duymadıkları eşyaları dükkânına bıraktığını ve ihtiyacı olan mahallelinin de o eşyaları aldığını söyledi. Mahallelinin bu yardımlaşmayı en çok deprem zamanında gösterdiğini, ihtiyacı olanın ihtiyacını yine mahallelinin karşıladığını dile getiren Çetinkaya, bir gün yorulup dükkânını kaptırsa bile yardım kuruluşlarında faaliyet göstereceğini, oralarda aktif olmaya çalışacağını kaydetti.

ISRAR DEĞİL İSTİKRAR

Kadınların kendilerini geliştirme-sinin önemli olduğunu söyleyen Aliye Çetinkaya, "Yapabilirim dediği bir şey olmalı insanın, özellikle bir kadının. Kendine katkı sağlayan herhangi bir mücadele içinde olmalı, kendini geliştirmeli ki ailesi de gelişsin." ifadelerini kullandı. Çetinkaya, yeteneğinin peşinden giden kadınlara ısrarcıdan çok istikrarlı olmaları gerektiğini, orta yolu bulup işin faydalarını anlattıklarında ailelerinin onlara inanıp destek olacağını, böylelikle huzurlu bir aileye sahip olabileceklerini vurguladı.

Endemik bitki çeşitliliği koruma altında

Selçuk Üniversitesi, endemik bitki çeşitliliğini korumak, gelecek nesillere aktarmak ve sürdürülebilir çözüm yolları geliştirmek için çalışmalar yapıyor.

■ Zeynep Süeda KARADENİZ

Endemik bitkiler açısından Avrupa'dan daha zengin bir ülke olan Türkiye, 4000'in üzerindeki eşsiz bitki türüyle biyolojik çeşitlilikte öne çıkıyor. Ancak iklim değişikliğinin hız kazandığı günümüzde bu bitkiler de risk altında. Selçuk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarla Bitkileri Anabilim Dalı Başkanı Prof. Dr. Yüksel Kan, endemik bitkiler hakkında bilinmeyenleri ve yapılan çalışmaları anlattı.

"ÜLKEMİZDE 4 BİNİN ÜZERİNDE TÜR VAR."

Endemik bitkilerin sadece bir bölgede yetişen, başka bölgelerde yetişmeyen, daha dar bir alanda yayılması olan bitkilere verilen genel bir isim olduğunu söyleyen Yüksel Kan, Avrupa'dan daha zengin bir biyoçeşitliliğe, bitkisel ve endemik biyoçeşitliliğe sahip bir ülke olduğumuzu belirtti. Ülkemizin 4000'in üzerinde endemik bitki türüne sahip olduğunu söyleyen Kan, bunun bizim için çok güçlü bir avantaj olduğunu vurguladı.

İKLİM KRİZİNİN ETKİLERİ

Son yıllarda yaşanan iklim krizinin endemik bitki çeşitliğimizi de tehdit eden önemli

ekolojik faktörlerden bir tanesi olduğunu anlatan Yüksel Kan, "Bu iklim değişikliğinin hem Karadeniz bölgesini hem diğer coğrafi bölgeleri etkilediği için o bölgede yaşayan tüm canlıları, başta bitkiler olmak üzere olumsuz etkilediğini söyleyebiliriz" dedi. Kan, iklim değişikliklerinden etkilenecek olan özellikle endemik türlerin üretime, kültüre alınarak daha korumalı bir üretim düzeni ile bitkilerin neslini devam ettirebileceğini ifade etti.

ÜNİVERSİTE 25 YILDIR FAALİYETTE

Selçuk Üniversitesi'nde yaklaşık 25 yıldır bu endemik bitkilerle ilgili çalışmalar sürdürüldüğünü vurgulayan Prof. Dr. Yüksel Kan, özellikle de içinde bulunduğu Tıbbi Bitkiler Anabilim Dalı'nın bu konunun uzmanı olduğunu belirtti. Kan, değeri ön planda olan bitkileri çalışarak bunların ilaç hammaddesi, gıda hammaddesi ya da diğer kozmetik, boya gibi sektörlerde kullanımı ile ilgili hem projeler geliştirdiklerini hem de akademik olarak doktora, yüksek lisans ve lisans seviyesinde eğitimleri hızlı bir şekilde yürüttüklerini kaydetti.

EKONOMİYE KATKI SAĞLIYOR

Endemik bitkilerin ülke ekonomisine etkisinden bahseden

Yüksel Kan, "Yakın gelecekte bu bitkilerin tarımsal ürün çeşitlenmesini artırmak, Konya'daki veya İç Anadolu Bölgesi'nde mevcut tıbbi aromatik bitki olarak yetiştirilen bitkilerin yanına ilave yeni türleri de ekleyerek üreticilerimizin gelirlerini artırmak aynı zamanda bu bitkilerin de endüstriyel olarak işlenmesini yapan, yapabilecek yatırımlar planlayan insanlara da bir sürdürülebilir üretimden gelen hammaddeleri tedarik ederek endüstriyel üretimlere destek vermiş oluyoruz" dedi. Bunun hem iç pazarda hem de yurt dışına yönelik pazarlanmasına yeni bir ürün sunmak bakımından benimsediğini belirten Kan, insanların sağlıklı ürünler tüketmesi için ihtiyaç olan, üretilemeyen bu endemik bitkileri üretime kazandırmanın en temel amaçlarından bir tanesi olduğunu vurguladı.

ENDEMİK BİTKİLER MİLLİ DEĞERLERİMİZ

Endemik bitkiler hakkında ticari çalışmalardan ve üniversite çalışmalarından bahseden Yüksel Kan, endemik bitkilerin milli değerlerimiz olduğunu söyledi. Bu milli değerlerimizi koruyarak, üretime ve dolayısıyla tüketime kazandırarak bir ticari potansiyelinin oluşturulması ve doğru ürünlerin tüketicilerimizin tüketimine sunulması, sürdürülebilir bir katma değer oluşturulması bakımından bu tür çalışmaların insanların gündeminde sıcak tutulması gereken bir konu olduğunu belirtti. Kan, bu konulara yönelik üniversitelerin başta olmak üzere mesai ayırmasını ve bir başlık oluşturmasını önemseydiğini vurgulayarak açıklamalarını bitirdi.

Çiftçi toprakta alternatifine yöneliyor

Değişen iklim koşullarına bağlı olarak, yağışların azalması çiftçiyi bir nevi alternatif yöntem olan susuz tarıma yönlendiriyor. Kıraç arazilerde iklim koşulları dikkate alınıp, ekim yapılması gerekiyor.

■ Pakize ŞENGÜL

Küresel ısınma, artan nüfus oranı ve tarım arazilerinin azalması gibi faktörler yer altı ve yer üstü

su kaynaklarının azalmasına sebep oluyor. Susuz tarım yöntemlerinin önemine dikkat çeken Ziraat Mühendisleri Odası Konya Şube Başkanı Burak Kırkgöz,

göz, "Çiftçilerimizin iklim koşullarına yapabilecekleri herhangi bir şey yok, bu tamamen doğa olayı. Meteorolojik veriler uzun yıllar takip edilip, ekim ve hasat zamanlarını ona göre ayarlanmalı. Özellikle hububat bitkisi yağışın olduğu bir dönemde ekilmeli. Çünkü hububat bitkileri ekildikten sonra hafif bir nemle çimlenebiliyor ve yağış gelmezse bu çimlenen tohumlar kuruyor. Köklerinin kurummasıyla kendileri maalesef ölüyor. Bu durum bölgede tohum kaybı ve zayıflık meydana getiriyor" dedi.

EN UYGUN TÜR: AĞIR BÜNYELİ TOPRAKLAR

Susuz tarım için uygun toprak türlerinden bahseden bahseden Kırkgöz, "Susuz tarım yapılan toprak türleri, genellikle ağır bünyeli topraklardır. Sonbahar, kış ve ilkbahardaki yağışlarda toprağın daha fazla su tutabilmesi için ağır bünyeli topraklarda ekim yapılması gerekiyor. Bir

diğer çeşit olan hafif bünyeli dediğimiz kumlu, killi topraklarda su tutma kapasiteleri maalesef düşük oranda oluyor" şeklinde konuştu.

"ÇOK FAZLA VE DERİN İŞLEMLER YAPILMAMALI"

Susuz tarım ilkelerinin önemine dikkat çeken Kırkgöz, az miktarda suyla yüksek verim elde edilmesi gerektiğini vurguladı. Kıraç arazide iklim türüne göre ürün yetiştirildiğini dile getiren Kırkgöz, "Çiftçiler bu ürünleri yağışların en fazla olduğu dönemde yapmalı. Toprak işlemlerinde çok fazla ve derin işlemler yapılmamalı. Çünkü toprağın çok fazla işlenmesi nemini kaybetmesine neden olur" ifadelerini kullandı.

BİR YIL NADAS BİR YIL EKİM YAPILMALI

'Sulu arazi kıraç araziye dönüşürüldüğünde tarım ürünlerin-

Burak Kırkgöz

de verim düşüklüğüne sebep olacaktır' diyen Kırkgöz, "Kıraç yapılı arazinin bir yıl ekilip bir yıl nadasa bırakılması o alanda verim artışını sağlayacaktır. Şu an tarımda uygulanan politikalar; mevcut arazi yapılarını koruma ya yönelik' diyerek sözlerini tamamladı.

Çarkta işleyen ellerin hikâyesi

■ Ayli Sevim KART

Rum köyü olarak da bilinen ve birçok medeniyete ev sahipliği yapan Sille'de testi çömlek ustalarının sonuncusu olan Yaşar Bulut, yaptığı iş hakkında bilgiler verdi. Testi ve çömleğin sabır ve istikrar gerektiren bir iş olduğunu vurgulayan çömlek ustası Yaşar Bulut, bu işe babasından aldığı ilhamla başladığını açıkladı.

GEÇMİŞİN İZLERİNİ YAŞATIYOR

Unutulmaya yüz tutan sanatlardan çömlekçilik, Konya'nın Sille ilçesinde yaşatılıyor. Sille'de 1960-1970 yılları arasında bu mesleğin 220 ustayla var olduğunu, şimdi ise son kuşak olarak kendisinin kaldığını altını çizen Yaşar Bulut, 10 yaşındayken ustasının yardımıyla çamura şekil vererek bu işi öğrendiğini söyledi. 64 yıl çömlekçilik yaptığını belirten Bulut, mağara atölyesinde gün içinde dört veya beş saat çalışarak testi ve çömlek ürünlerini hazırladığını, hazırlanan ürünlerin kurumaları için belli bir süre gerektiğini ifade etti. Testi ve çömlekçilik işinin zor olduğunu vurgulayan Bulut, "Bizim mesleğin en zor yönünün çamuru hazırlamak olduğunu söylerim. Önceleri çırağım hazırlardı. Çırak ayrılınca beş senedir tek başıma çalıştığım için çamur hazırlama işleminde zorlanıyorum. Ben de başka şehirlerden hazır çamur getirtip ürünlerimi hazırlıyorum." sözlerini kullandı.

ÇAMURU EMEĞE DÖNÜŞTÜRÜYOR

Üretilen ürünlerin mevsime göre değişiklik gösterdiğini kaydeden Yaşar Bulut, kışın süs eşyası, kahve fincanı, kumbara, cezve, vazo gibi ürünlerin talep edildiğini, yazın ise testi, güveç gibi ürünlerin ilgi gördüğünü dile getirdi. Yapım aşamasında olan ürünlerin toprak çeşitlerinin farklılık gösterdiğini belirten Bulut, testi ve güveç ürünlerinde kırmızı toprak diğer ürünlerde ise killi toprak kullandığını aktardı. Bulut, yaptığı ürünleri Sille'nin merkezindeki dükkanlarında satışa sunduğunu bildirdi. Kendisini çömlekçilikte son kuşak olarak değerlendirmesinin gençlerin çamur işleriyle uğraşmak istememesinden kaynaklandığını ifade eden Bulut, bu mesleğin devam etmesi için ilgisi ve merakı olan gençlere yardımcı olabileceğini söyledi. Çömlekçiliğin genç nesillere aktarılması gerektiğini vurgulayan Bulut, bunun sadece bir meslek olmadığını aynı zamanda bir sanat olduğunu söyleyerek konuşmasını sonlandırdı.

Kitap fuarı edebiyat ve akademiye buluşturdu

Konya Büyükşehir Belediyesi tarafından düzenlenen 11. Kitap Fuarı bu yıl da edebiyatseverler tarafından büyük ilgi gördü. Fuarın dikkat çeken isimlerinden biri de hem akademik hem de edebi alandaki başarılarıyla tanınan Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi'nde görevli Prof. Dr. Ahmet Tarhan oldu.

■ Zilan SATIÇI

İmza günü etkinliğinde hem öğrencileriyle hem de farklı yaş ve meslek gruplarından okurlarıyla bir araya gelen Ahmet Tarhan, yeni kitapları ve gelecekteki projeleri hakkında önemli açıklamalarda bulundu. 2021 yılında yayımlanan ilk kitabı 'Mavi Düşler Sokağı' ile geniş bir okur kitlesine ulaşan Tarhan, kitabının kendi üniversite yıllarında, yerel gazetelerde kaleme aldığı yazılardan derlediğini ve 40 farklı denemeyi içerdiğini söyledi. Yazar, bu ilgi gören eserinin ardından, okurlarından gelen talepler doğrultusunda ikinci kitabını yazmaya karar verdi ve 'Tebeşir Tozu Öyküler' adlı eserini geçtiğimiz günlerde yayımladı.

BİR DÖNEMİN PORTRESİ: TEBEŞİR TOZU ÖYKÜLER

"Tebeşir Tozu Öyküler" eserinin, özellikle 1985-1990 yıllarının Konya'sındaki toplumsal yaşamı, kültürü ve ticareti işlediğine dikkat çeken yazar Ahmet Tarhan, 'Mehmet' isimli bir karakterin, sınıf öğretmeninden et-

kileneren öğretmenliği meslek olarak seçmesini ve ikili arasındaki ilişkiler üzerinden şekillenen bir otobiyografik roman özelliği taşıdığını belirtiyor. Öğretmenlik mesleğinin ne kadar kutsal olduğunu vurguladığı eserinde Tarhan, yolları kesişen sınıf öğretmeni ve öğrencinin yaşadıkları olaylar çerçevesinde, bir sınıf öğretmenin öğrencisinin hayatında nasıl dokunuşlar yaptığını anlatıyor. Öykülerin kronolojik bir sırayla yazılmış ve birbirleriyle sıkı bir bağlantı içinde ilerlediğini belirten Tarhan, toplam 22 öykünün bulunduğu eserinde her öykünün diğerleriyle ilintili bir çerçevede ele alındığından bahsediyor. Bu eserin özellikle okul yıllarına dair anılara yolculuk yapmak isteyen ve o dönemi yeniden yaşamak isteyen okurlara hitap ettiğinin altını çizen Tarhan, "Anıları canlandıran bu öyküler, geçmişe bir bakış sunarak, nostaljik bir deneyim sunmayı amaçlıyor." dedi.

İMZA GÜNÜ ETKİNLİĞİ VE OKUR İLGİSİ

Yazarın 11. Kitap Fuarı'nda gerçekleştirdiği imza günü etkinliği büyük bir ilgiyle karşılandı. Hem öğrencilerden hem de farklı yaş grupları okurlardan gelen yoğun ilgiden oldukça memnun olan yazar Tarhan, kitap fuarlarını okurlarıyla buluşmak için büyük bir fırsat sunduğunu söylüyor. Tarhan, yeni eserleri hakkında geri dönüş almak, okurların düşüncelerini duymanın her yazar için çok kıymetli bir deneyim olduğunu belirtirken, kitap fuarlarına olan ilginin kitabın sadece bir okuma aracı değil, aynı zamanda bir kültür ürünü olduğunu vurguladı. Bunun da yazarlar olarak kendilerini motive ettiğini ve yeni projeler için ilham kaynağı olduğunu aktardı.

EDEBİYAT VE AKADEMİ ARASINDAKİ DENGE

Yazarlık ve akademik kariyer arasındaki dengeyi nasıl sağladığı sorusuna cevap veren Tarhan, akademik alanda yaptığı araştırmaların ve yazdığı makalelerin edebi eserlerine nasıl katkı sağladığını ve iki alanın birbirini nasıl beslediği hakkında açıklamalarda bulundu. Tarhan, akademik çalışmaların toplumda karşılaşılan sorunları analiz etmek, yeni bakış açıları geliştirmek için çok değerli olduğunu

Prof. Dr. Ahmet Tarhan

ancak edebi anlamda eserler üretmenin ona bir soluklanma fırsatı verdiğini belirtti. Yazarlığın sadece akademik kariyerinin bir uzantısı değil, aynı zamanda ona farklı bir pencere açtığını söyleyen Tarhan, edebiyatın okurlarla daha yakın bir bağ kurmasını ve her yaşta insana hitap etme fırsatını sunduğunu ifade etti.

YAZARLARA VE OKURLARA BÜYÜK FIRSATLAR

Konya Büyükşehir Belediyesi tarafından düzenlenen 11. Kitap Fuarı'nın, Konya'da bir kültür iklimi oluşturduğunu ve şehrin edebiyat hayatına katkı sağladığını belirten Tarhan, kitap fuarlarının yazarlar için önemli fırsatlar sunduğunu vurguladı. Bu tür organizasyonların okur kitlesiyle buluşmak, eserler hakkında geri dönüşler almak ve yeni projeler için motivasyon sağlamak açısından büyük bir anlam taşıdığını ifade eden yazar, "Günümüzde dijital mecralar oldukça yaygın, fakat kitap fuarlarında hala yoğun bir ilgi görmek, kitapların kültürel değeri ve okuma alışkanlıklarının önemini gösteriyor." ifadelerini kullandı.

Türklerde kozmoloji anlayışı

Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'nden Doç. Dr. Sefer Solmaz, kozmolojinin evreni bir bütün şeklinde ele alarak evrenin yapısını, tarihini ve geleceğini inceliyor. Solmaz, Türklerdeki kozmoloji anlayışını inceleyerek özellikle İslamiyet öncesi dönemdeki kozmolojiyi mitolojik bir bakış açısıyla değerlendirdi.

■ Kübra ÖZÇİFTÇİ

Türklerin konar-göçer bir hayat tarzına sahip olmalarının bu anlayışlarını şekillendirmede etkili olduğunu ifade eden Solmaz, konar-göçer hayat tarzının kozmoloji anlayışını ortaya koymalarını geciktirdiğini belirtti. Bundan kaynaklı kozmoloji anlayışının herhangi bir zaman diliminde başlatmanın zor olduğunu vurgulayan Solmaz, "Onların yeryüzünün hemen hemen her yerine gitmiş olmaları, kozmoloji anlayışlarını ortaya koymayı güçleştirmektedir." dedi.

Bugünkü bilgilerle bakılacak olduğunda kozmoloji anlayışına Türkler arasında ilk defa Choular'da rastlandığını söyleyen Solmaz, Türklerin evrensel kâi-

Doç. Dr. Sefer Solmaz

nat anlayışını, yani ilk öz kozmolojiyi ortaya koyan Choular, evrenin bütün oluşumunu birbirine zıt fakat birbirini tamamlayan Gök ve yerin oluşturduğuna inandıklarını, bu anlayışın daha sonra Hunlara, 6.-8. yüzyıllarda da Göktürk ve diğer yarı göçebe Türk boylarına geçtiğini belirterek kozmoloji anlayışının tarihsel gelişimini anlattı.

DOĞAYI SORGULAMA VE İNANMA ARZUSU

Tarihin en eski dönemlerinden itibaren insanların yaşamlarını sürdürülebilmek ve tehlikelerden korunabilmek için doğayı sorguladıklarını ve çevrelerindeki olayları merak ettiklerini ifade eden Solmaz, bu merakın öğrenme isteğine dönüşerek araştırma arzusunu ortaya çıkardığını ifade etti. Araştırma eyleminin temelinde iki neden olduğunu belirten Doç. Dr. Sefer Solmaz, ilk nedenin insanoğlunun dış dünyayı öğrenmesi ve olaylar arasındaki kalıcı ilişkileri bulup çıkarma ihtiyacı, yani merak ve tatmin etmesi olarak tanımladı. İkinci nedenin kişiyi rahatsız eden sorunların giderilmesi ve insanın rahat ve mutluluğunu artırma isteği, yani tehlikelerden korunma ve doğayı kullanma isteği olduğunu açıkladı. İnsanlarda yaratılıştan gelen bir inanma duygusu olduğunu söyleyen Solmaz, inanma duygusunun ihtiyaç olarak insanın doğasında olduğunu ileri sürdü. Solmaz, en ilkel insandan en medeni insana doğuştan gelen bir duygu olarak büyük, yüce, güçlü bir varlığa korkudan veya sevgiden inanma ve zor zamanlarında ondan yardım isteme duygusunun söz konusu olduğunu iddia etti.

BİLİNÇALTI ÜRÜNLERİ Mİ?

Sefer Solmaz, her destanın 'çekirdek' adı verilen gerçek bir olaya dayandığını, bu olayların bazen bir zafer, bazen bir uzun göç, bazen ise kıtlıklar olduğunu, bunların da nesilden nesile söz-

lü bir aktarım sürecinden sonra yazıya geçirildiğinin altını çizdi. Destanların yazıya geçirilmeden önce gerçek olayların aktarım sırasında içeriğine mitolojik, olağanüstü birtakım olayların karıştığını kaydeden Solmaz, gerçek olaya dayanan çekirdeğin bu uzun süreli aktarım sırasında başkalaşabileceğini, aslı tanınmayacak şekilde mitolojik olaylara karışarak destanın kabuk kısmını oluşturduğunu söyledi. Solmaz, bu nedenle destanların kabuk kısmında toplumun bilinçaltını okumanın mümkün olduğunu belirterek mitolojinin ve destanların toplumların psikolojik yapısı hakkında ipuçları sunduğunu ifade etti. Sonuç olarak Solmaz, milletlerin bilinçaltılarının yaşadıkları olayların birikmesi sonucu oluştuğunu ve dolayısıyla oluşan bilinçaltının mitolojik unsurlarla harmanlanarak ortaya konulduğunu kaydetti.

İSLAMİYET ÖNCESİNDE GÖK İNANCI

Türklerin dini olan Gök Tanrı dininin köken itibarıyla ilahi bir din

olmasına rağmen zamanla başkalaştığını, birtakım prensiplerinin unutulduğunu, sadece tek tanrı inancına dayalı bir inanış haline geldiğini söyleyen Sefer Solmaz, bu inanışta Tanrının bir mekanla bağdaştırıldığını, bu mekanın da gök olduğunu belirtti. Tanrının gökte olduğu anlayışından dolayı, gökyüzü ve gökyüzü cisimlerinin kutsal kabul edildiğine değinen Solmaz, örnek olarak Oğuz Destanı'nda Oğuz Kaan'ın ilk hanımından olan oğullarının adlarının gün, ay ve yıldız olduğunu, ikinci hanımından olan çocuklarının adının ise gök, dağ ve deniz olduğunu söyledi. İslam'dan önceki dönemlerde gök kültürünün Türklerin hayatında çok önemli bir yer tuttuğuna değinen Solmaz, Türklerin yüksek dağların tepelerinde kendilerinin Tanrıya daha yakın hissettiklerinden dolayı kurbanlarını dağların başında kestiklerini, tanrıya yakarışlarını dağların en yüksek tepelerinde gerçekleştirdiklerini anlattı. Ayrıca Sefer Solmaz, Gök kelimesinin Eski Türkçede mavi, gökyüzü ve ilahi anlamlarında kullanıldığını da sözlerine ekledi.

KÖKEN HAKKINDA BİLGİ VERİR Mİ?

İnsanların üzerinde doğdukları, büyüdükleri ve yaşamlarını sürdürdükleri coğrafyanın etkisinin bir gerçek olduğunu ifade eden Doç. Dr. Sefer Solmaz, bununla ilgili olarak "Coğrafya kaderdir." sözüne atıfta bulundu. Solmaz, yaşanan coğrafyanın insanların dış görünüşlerini, hayat tarzlarını, geçim kaynaklarını, hatta

beslenme şekillerini, huylarını ve karakterlerini derinden etkilediğinin de altını çizdi. Destanların eleştiri süzgecinden geçirildikten sonra bir tarihi kaynak olarak kullanılabilceğinden bahseden Sefer Solmaz, kimi destanların insanoğlunun veya bir kavmin ortaya çıkışı ile ilgili bilgiler verdiğini ifade etti.

Solmaz, Yaradılış Destanı'nda dünyanın nasıl yaratıldığını, Ergenekon Destanı'nda Göktürklerin nasıl ortaya çıktığını ve Şu Destanı'nda 24 Oğuz boyunun nasıl oluştuğunun izlerinin olduğunu aktardı.

ESKİ TÜRKLERDE RİTÜELLER

Eski Türklerin yaşamında birçok ritüel olduğuna değinen Solmaz, bu ritüellerin bir kısmının Şamani gelenekler olarak bir kısmının ise İslamlaşarak günümüze kadar geldiğini ifade etti. Türk Cumhuriyetlerinde ve Anadolu'da hala yaşatılmakta olan Nevruz geleneğini buna örnek olarak veren Solmaz, Türklerde yazın başlangıcı olan ilkbaharda evlerin temizlenmesini, badana yapılmasını, kurbanlar keserek güne has yemekler pişirilmesini, oba halkının katılımı ile obanın dışında bunların yenmesi ve yarışmalar yapılmasının nevrüz gelenekleri olduğunu söyledi. Çeşitli ritüeller eşliğinde bunların yapıldığını söyleyen Solmaz, yumurtaların rengarenk boyanmasının bunun bir parçası olduğunu sözlerine ekledi. Başka bir örnek olarak eski Türklerde ölen kişinin mezarının yanına çeşitli yiyecekler koyulduğundan, ölen kişinin bu yiyecekleri yiyeceğine inanıldığından bahseden Solmaz, mezara yiyecek bırakma geleneğinin Türk Cumhuriyetlerinde devam ettiğini, Anadolu'da ise bu geleneğin ölen kişinin arkasından eşe-dosta, fakirlere yemek verme şeklinde yaşatıldığını kaydederek konuşmasını sonlandırdı.

Yeni medyanın karanlık yüzü: Dezenformasyon tehlikesi

Son on yılda dijitalleşmenin hız kazanmasıyla hayatımıza giren yeni medya, bilgiye erişimi kolaylaştırırken çeşitli sorunları da beraberinde getirdi. Yeni medyanın en büyük tehditlerinden biri olarak görülen dezenformasyon, toplumda güvensizlik ortamı yaratarak bilgi kirliliğine yol açıyor.

■ Esra ORAN
Meryam BUHAN

Selçuk Üniversitesi Radyo ve Televizyon Bölümü öğretim üyesi Doç. Dr. Mete Kazaz, dezenformasyonun ne olduğunu ve bununla nasıl mücadele edilmesi gerektiğini anlattı.

DEZENFORMASYON NEDİR VE NEDEN ÖNEMLİDİR?

Dezenformasyonun gerçek dışı bilginin paylaşılması anlamına geldiğini söyleyen Doç. Dr. Kazaz, bu durumun haberi yok etme, önemini azaltma ya da anlamını değiştirme gibi sonuçlar doğurduğunu vurguladı. Sosyal medyanın gelişimiyle birlikte dezenformasyonun okuyucular ve haber takipçileri için ciddi bir tehdit haline geldiğine dikkat çeken Doç. Dr. Kazaz, "Sosyal medya, olayları değil, algıları yöneten bir platform olduğu için dezenformasyonun etkisi daha da tehlikeli boyutlara ulaşabiliyor." ifadelerini kullandı.

Kazaz'a göre, dezenformasyon sadece bireyleri değil, toplumu da etkileyen ciddi bir sorun. Kazaz, yanlış bilginin kamuoyunu yanıltabileceğini, toplumsal gerginliklere yol açabileceğini ve hatta resmi kurumların işleyişini sekteye uğratabileceğini belirtti.

DOĞRU BİLGİYE ULAŞMANIN YOLLARI

Dezenformasyonla mücadelede en önemli araçlardan biri doğru bilgiye erişimi sağlamak. Bu noktada geleneksel medyanın önemi büyüklüğüne dikkat çeken Kazaz, doğruluğu kontrol etmenin yollarını şu şekilde açıkladı:

"Geleneksel medya araçları; gazete, televizyon ve radyo gibi yayınlar denetimden geçtiği için güvenilirlikleri daha yüksektir. Vatandaşlar, dijital medyada karşılaştıkları içeriklerin doğruluğunu bu kaynaklardan kontrol edebilirler. Ayrıca, doğrulama sitelerinden de yararlanarak bilgilerin gerçekliğini teyit etmek mümkün."

Kazaz, doğru bilgiye ulaşmak, bireylerin dezenformasyondan korunmasını sağlarken, top-

lumsal bilincin artmasına da katkıda bulunduğunu dile getirdi.

DEZENFORMASYONUN AMACI VE ETKİLERİ

Dezenformasyonun yayılmasının ardında birçok neden bulunduğunu söyleyen Doç. Dr. Mete Kazaz, bunun arkasında genellikle bir art niyet yattığını belirtti. Kazaz, ideolojik çatışmalar, ekonomik kazanç sağlama veya resmi kurumları sabote etme gibi farklı motivasyonlarla dezenformasyona başvurulduğunu ifade etti. Bu tür eylemlerin bireylerin bilgiye olan güvenini sarstığını söyleyen Kazaz, dezenformasyonun toplumsal düzeni tehdit ettiğini vurguladı.

DEZENFORMASYONLA MÜCADELE EDİLEBİLİR Mİ?

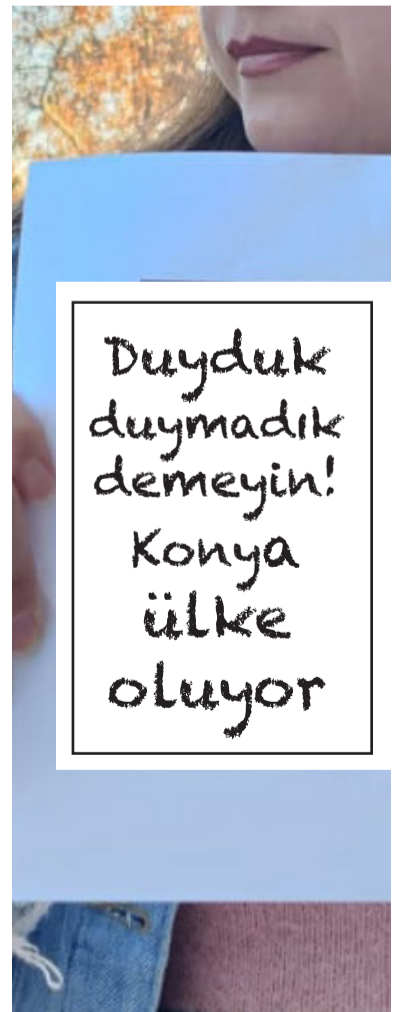
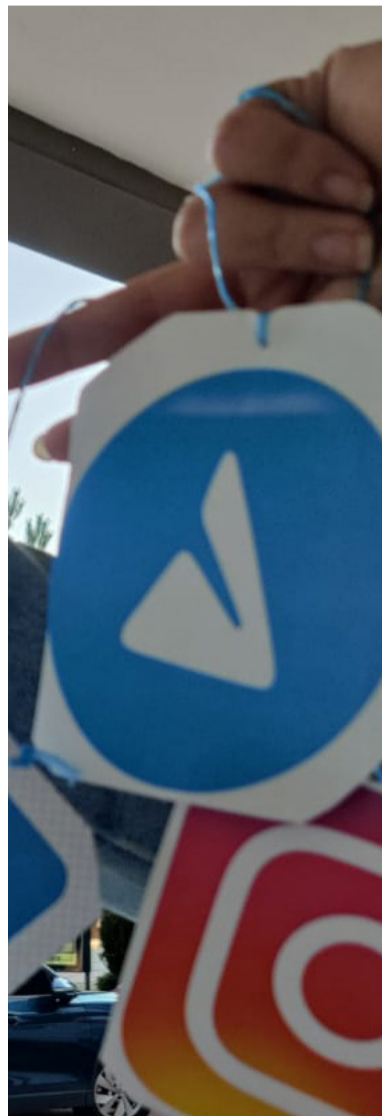
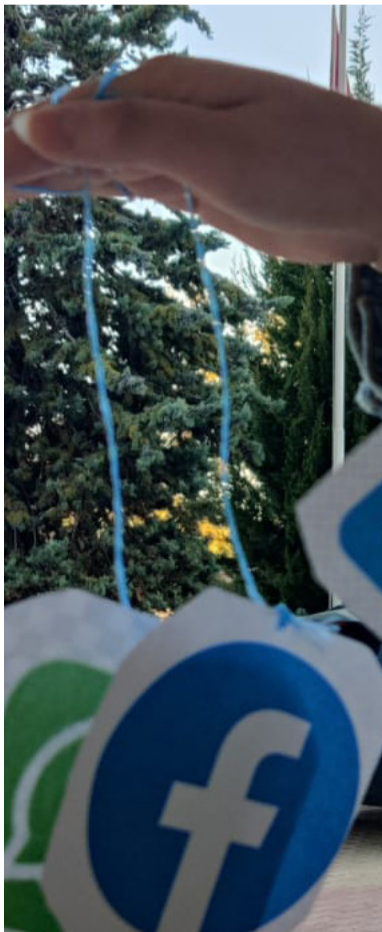
Dezenformasyonla mücadele

lenin, bireylerin olduğu kadar medya kuruluşlarının ve resmi kurumların da sorumluluğunda olduğunu söyleyen Kazaz'a göre, bu mücadele kapsamında toplumu bilinçlendirmenin ve medya okuryazarlığını yaygınlaştırmanın büyük önem taşıdığını söyledi. Kazaz ayrıca, yalan haberlerin yayılmasını engellemek için algoritmaların daha sıkı bir denetimden geçirilmesi ve sorumlu yayıncılık anlayışının benimsenmesi gerektiğini belirtti.

Yeni medyanın sunduğu fırsatlar

kadar oluşturduğu tehditlerin de göz ardı edilemeyeceğini söyleyen Kazaz, dezenformasyonun bireylerin ve toplumun güvenliğini tehdit eden ciddi bir sorun olduğunu söyledi. Doğru bilgiye ulaşmayı hedefleyen bireyler ve sorumlu medya kuruluşları sayesinde dezenformasyonla başa çıkmanın mümkün olabileceğini belirten Mete Kazaz, bilgiyi sorgulamanın ve güvenilir kaynaklardan teyit etmenin dezenformasyonla mücadelede atılacak en önemli adımlardan biri olduğunu söyledi.

Yararı olduğu kadar zararı da var: Yapay Zekâ

Her geçen gün gelişen, geleceğin teknolojisi olarak görülen ve günlük hayatımızda bize yardımcı olan yapay zekânın kadınlara ve geleceğe yönelik tehlikesi, Doç. Dr. Murat Köklü tarafından değerlendirildi.

Şimal TUNAHAN

Yapay zekâ teknolojileri her geçen gün gelişiyor ve yenileniyor. Yapay zekâ birçok işi kolaylaştırdığı gibi bazı sorunları da gündeme getiriyor. Uzmanlık alanları arasında karar destek sistemleri, yapay öğrenme ve derin öğrenme bulunan Selçuk Üniversitesi Teknoloji Fakültesi Bilgisayar Mühendisliği Bölümü'nden Doç. Dr. Murat Köklü, bu alanlarda akademik çalışmalar yapmanın yanı sıra sektörel projelerde de yer alıyor. Murat Köklü, yapay zekâyâ olan ilgisinin teknolojinin insan hayatını nasıl kolaylaştırabileceğine olan merakıyla başladığını söylüyor. Özellikle veri analitiği ve öğrenen sistemler sayesinde karmaşık problemlerin çözülebileceğini görmesinin kendisini bu alana yönlendirdiğini belirten Köklü, yapay zekânın olumlu yönleri olduğu kadar olumsuz yönleri olduğunu da bizlere hatırlatıyor.

YAPAY ZEKÂNIN KÖTÜ KULLANIMI

Murat Köklü, yapay zekânın kötüye kullanımının çeşitli şekillerde mümkün olduğunu söyledi. Örneğin sahte içerik üretmek için kullanılan deepfake teknolojilerinin, bireylerin itibarını zedelemek veya yanlış bilgi yaymak amacıyla kullanılabileceğinin altını çizdi. Ayrıca otomatikleşmiş siber saldırılar, kimlik avı (phishing) veya kötü amaçlı yazılımların yapay zekâ destekli araçlarla daha etkili hale getirilebileceğinden de bahsetti. Bunun yanı sıra sosyal medyadaki manipülatif algoritmaların kamuoyunu yönlendirmek ya da seçim sonuçlarını etkilemek için kullanılabilenlerinden de söz etti. Köklü, gözetim ve izleme sistemlerinin insan haklarını ihlal edecek şekilde kötüye kullanılırken, yüz tanıma teknolojilerinin toplumsal ayrımcılığı artırma riskinin taşıdığını da vurguladı. Murat Köklü, bu kötü kullanımların teorik olarak bir sınırı olmadığından yapay zekânın kapasitesinin, yaratıcı veya yıkıcı amaçlarla ne kadar kullanıldığına bağlı olduğunu ifade etti. Ancak, sınır koymamanın mümkün olabileceğinden bahseden Köklü, "Etik kurallar, uluslararası regülasyonlar ve teknolojilerin sorumlu geliştirilmesi, bu tür kötüye kullanımların önüne geçmek için hayati öneme sahiptir. Toplumun bilinçlenmesi

ve yapay zekâ sistemlerinin şeffaflık ve denetim mekanizmalarına tabi tutulması, bu riskleri azaltabilir." şeklinde konuştu.

KADINLAR BU TEHLİKEDEN NASIL KORUNMALI?

Günümüzde sıkça rastladığımız, özellikle de sosyal medya platformlarında şahit olduğumuz bu kötüye kullanımlar, herkes için olduğu gibi kadınlar için de birer tehlike unsuru. Kadınların teknolojinin bu olumsuz durumundan korunmak için neler yapabileceğinden bahseden Köklü, bireysel farkındalığın ve teknolojik önlemlerin önemini altını çizdi. Dijital okuryazarlığın artırılarak kadınların deepfake ve sahte içerikleri (shoplar) tanıma becerilerinin geliştirilmesi gerektiğini ifade eden Köklü, sosyal medya ve dijital platformlarda güçlü gizlilik ayarlarının kullanılması, kişisel fotoğraf ve videoların izinsiz kullanılma riskini azaltacağını vurguladı. Köklü, deepfake ve shop gibi sahte içerikleri tespit etmek için yapay zekâ destekli araçlardan yararlanılabileceğini ekledi.

İŞ KADINLARDA BİTMİYOR

Murat Köklü, bu tür içeriklerin mağduru olan kadınlar için etkili yasal şikâyet mekanizmaları oluşturulması ve bu teknolojileri kötüye kullananlara yönelik caydırıcı cezalar uygulanması gerektiğini belirtti. Sosyal medya platformlarının sahte içerikleri tespit edip kaldırma sorumluluğunu üstlenmesi ve kullanıcılarını korumak için daha sıkı güvenlik politikalarının benimsenmesinin önemini vurguladı. Köklü "Toplumsal farkındalığın artırılması ve mağdur kadınlara psikolojik ve sosyal destek sağlanması da oldukça önemlidir. Bu çok bo-

yutlu yaklaşım, kadınların yapay zekânın kötüye kullanımından korunmasını sağlayabilir." cümlelerini kurdu.

ÜZERİNDE OYNAMA YAPILAN GÖRSELLERİ NASIL ANLAYABİLİRİZ?

Köklü, sahte ve üzerinde oynanmış görselleri anlamak için iki yolun olduğunu söyledi. "İlk olarak, görsellerdeki ışık ve gölge tutarsızlıkları, bulanık kenarlar veya arka planda pikselleşmeler gibi detaylar, görselin manipüle edilmiş olabileceğini gösterebilir. Ayrıca, yüz hatlarındaki orantısızlıklar ya da cilt dokusunda doğal olmayan görünüm de sahteciliği ele verebilir." dedi. Köklü, bu tarz durumlarda 'tersine görsel arama' yaparak, görselin internet üzerindeki diğer kopyalarının kontrol edilebileceğinden ve orijinaline ulaşarak değişiklik yapıp yapılmadığını anlayabileceğimizi söyledi. Köklü, ayırtan meta verilerini inceleyerek, görselin oluşturulduğu tarih ve kullanılan yazılım hakkında bilgi edinilebileceğinden ancak bazen verilerin silinip, değiştirilmiş olabileceğinden de bahsetti. Köklü, "Yapay zekâ destekli araçlar, özellikle deepfake gibi teknolojilerle üretilmiş içerikleri tespit edebilir; Truepic, Deepware Scanner veya Sensity gibi araçlar bu konuda yardımcı olabilir. Ayrıca, görselin yayımlandığı kaynağı değerlendirerek güvenilirliğini sorgulayabilirsiniz, çünkü şüpheli kaynaklar genellikle sahte içerik paylaşabilir." şeklinde bilgiler verdi. Köklü, oynanmış, şüpheli veya sahte görsellerin doğruluğunu sorgulamak için uzmanlara başvurmanın da bir başka seçenek olduğunu hatırlattı. Bu yöntemlerin sahte görselleri tespit etmenin yanı sıra dijital farkındalığı artırarak, görsellerin doğruluğunu daha iyi değerlendirmemizi sağlayacağını ifade etti.

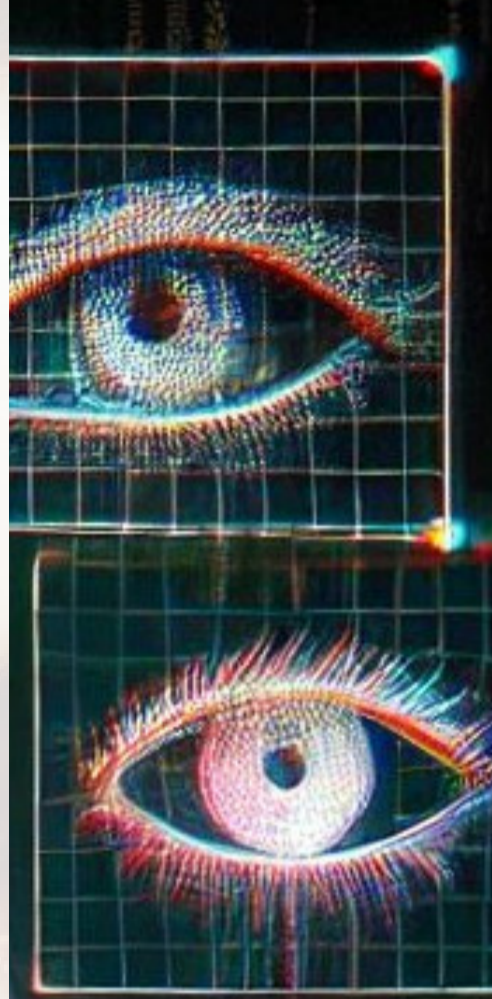
YAPAY ZEKÂNIN OLUMSUZ ETKİLERİNİ DURDURMAK MÜMKÜN MÜ?

Yapay zekânın olumsuz etkilerini durdurmanın mümkün olduğunu söyleyen Köklü, bunun için teknolojik, etik, yasal ve eğitimsel çabaların bir araya gelmesi gerektiğini söyledi. Özellikle de kadınlar üzerindeki algoritmik önyargıların azaltılması için veri

setlerinin daha kapsayıcı hazırlanması gerektiğini belirten Köklü, yapay zekâ sistemlerinin şeffaf ve denetlenebilir hale getirilmesi açısından kritik bir öneme sahip olduğunu ifade etti. Aynı zamanda etik standartların belirlenmesi, ayrımcılığı önlemeye yönelik yasal düzenlemelerin yapılması ve kadınların teknoloji alanında daha fazla yer almasını sağlayacak politikaların geliştirilmesinin gerekliliğinin de üstünde durdu. Dijital okuryazarlığın artırılması ve toplumun bu konuda bilinçlendirilmesinin de olumsuz etkilerin önlenmesinde önemli bir rol oynayacağını belirten Köklü, "Bu çok boyutlu yaklaşım, yapay zekâ teknolojilerinin daha adil ve kapsayıcı bir şekilde kullanılmasını sağlayabilir." dedi.

GELECEKTE BİZİ NELER BEKLİYOR?

Gelecekte yapay zekânın kötüye kullanım senaryolarının daha karmaşık ve etkili hale gelmesinin muhtemelen olacağını söyleyen Köklü, yapay zekâ destekli siber saldırıların, bireysel kullanıcıların yanı sıra büyük şirketleri ve hatta ulusal güvenliği tehdit edebileceğini öne sürdü. Deepfake teknolojilerinin daha gerçekçi hale gelmesi, kişisel itibar suikastlarından siyasi manipülasyonlara kadar geniş bir etki alanı yaratabileceğini açıkladı. Yapay zekânın aynı zamanda toplumsal gözetim ve bireylerin mahremiyetinin ihlali için de kullanılabileceğini hatırlatan Köklü, daha ileri seviyede, biyoteknoloji ve yapay zekâ birleşimiyle insan davranışlarını manipüle eden teknolojilerin ortaya çıkabileceğinin sinyallerini verdi. Murat Köklü, "Bu durum, bireylerin özgür iradesini tehdit edebilir. Gelecekteki bu olası risklere karşı hazırlıklı olmak için şimdiden güçlü etik kurallar, uluslararası düzenlemeler ve yapay zekâ sistemlerinin şeffaflıkla geliştirilmesini sağlayan mekanizmalar oluşturulmalıdır. Bizi bekleyen tehlikeler yalnızca teknolojik değil aynı zamanda etik, hukuki ve toplumsal sorunlar doğurabilir; bu nedenle proaktif bir yaklaşım ile ilerlemek hayati önem taşır." cümlelerini kurarak konuşmasını bitirdi.

İlgi görmeyen spor dalı: Badminton

■ Taner UYANIK

1990'lı yılların ortalarında ülkemizin tanıştığı bir branş olan badminton, raketle oynanan, tüy top denilen bir topu olan, çeşitli fiziksel parametreleri barındıran hem bireysel hem takım olarak oynanabilen, Türkiye'nin 2012 yılından itibaren olimpiik olarak sporcu gönderdiği bir spor dalı. Tarihi çok eskilere dayanan badmintonun ilk olarak M.Ö. 5'inci yüzyılda Çinliler tarafından 'Ti Jian' ismiyle anıldığı eskiden tahta raketler ve meyve tüyleri ile yapılan bir top türüyle oynandığı biliniyor.

Şimdilerde ise değişik alaşımlardan ve farklı metallere yapılan raketler ile oynanıyor. İki kişiyle ve bireysel de oynanabilen badminton aynı zamanda karışık çiftler ve çift maçlar olarak dört kişiyle de oynanan bir oyun. Her spor gibi kendi kuralları olan badmintonda topun yere düşmesi bekleniyor ve topu karşı tarafa geçirerek puan kazanması sağlanıyor. 21 sayı kazananın seti kazandığı bu sporda, her hata karşı tarafa puan olarak yazılıyor.

SPORUN DEĞERLENDİRİLMESİ

Selçuk Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Dr. Öğr. Üyesi Gaye Erkmen Hadi, başarı elde etmenin zor olduğu bu sporda Avrupa'ya göre ülkemizde daha az katılım olduğunu ve çoğu kişinin bu sporun varlığından haberdar olmamasının da gelişmenin önündeki bir engel oluşturduğunu ifade ediyor.

Selçuk Üniversitesi'nin badmintonuna verdiği değer hakkında konuşan Erkmen, "Bu sporda başarılarımız var. 1'inci olduğumuz, süper lige çıktığımız aynı zamanda düştüğümüz oldu ama bir süredir maddi sıkıntılardan ve bu sporla ilgilenen sporcuların az olmasından dolayı turnuvalara gidemiyoruz." dedi. Gaye Erkmen, badmintonun sağlığa yararları hakkında yorum yapan Dr. Erkmen, bu tür raketle oynanan sporların insanda ömür uzattığı ve oynayan kişide sinir ver stresin ortadan kalktığını belirtti.

Sporda engelsizlik

Türkiye'de yeni paralimpik spor branşlarının açılmasına katkı sağlayan ve bu alanda yaklaşık on beş yıldır çalışmalar yapan Ahmet Bozdam, engelli bireylerin spor hayatındaki varlığı hakkında değerlendirmeler yaptı.

■ Şimal TUNAHAN

Selçuk Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor Bölümü Öğretim Görevlisi ve Torku Şeker Spor Kulübü başkanı Ahmet Bozdam, spor alanında 30 yıldır engelli bireylerle ilgileniyor. Paralimpik badminton branşının açılmasına katkı sağladığını belirten Bozdam, bunun yanı sıra paralimpik bisiklet ve paralimpik oryantiring gibi yeni spor branşlarının açılması için de çalışmalar yapıyor.

ENGELLİ BİREYLERİN SOYUTLANMASI

Toplumda bir bütün halinde yaşamamıza rağmen herkesin birbirinden farklı olduğunu, uzun kısa, zayıf kilolu gibi çeşitli farklılıklarımızın bulunduğunu söyleyen Ahmet Bozdam, engelli bireylerin de farklılığını bu şekilde ele alırsak toplumdaki engelli engelsiz ayrıştirmasının ortadan kalkacağını söyledi. Spor yapmanın engelsiz bireylere sağladığı faydaların engelli bireylerde de aynı şekilde olduğunu belirten Bozdam, bu konuda ailelerin ve öğretmenlerin bilinçlendirilmesi gerektiğini vurguladı. Engelli çocuklara sahip olan ailelerin çoğunlukla çocuğunu dışarıdaki hayattan soyutladığını söyleyen Bozdam, bunun tam tersi olması, çocukların dışarıdaki hayatla buluşması ve kendilerine yetebilir bir hale getirilmeleri gerektiğinin altını çizdi. Engelli bireyin yaşam kalitesi arttığında, ailelerin de yaşam kalitesinin arttığını, birey rahat olduğunda ailenin de rahat olduğunu ifade eden Bozdam, ailelerin bu bilince sahip olması gerektiğini söyledi. Bunu sağlamanın seçenekleri arasında en etkili seçeneğin spor olduğunu kaydeden Bozdam, kendi deneyimlerinden yola çıkarak engelli bireylerin spora kendilerini daha fazla verdiklerini gözlemlediğini

açıkladı. Aileler çocuğunun neler yapabileceğini görmeli diyen Bozdam, "Engelli çocuk bir sporcu olarak dünyanın diğer ucuna gidiyorsa, o zaman annesi babası oturup mutlu bir şekilde onu izleyecekler." sözlerini kullandı. Keza öğretmenlerin de eğitilmesi ve bilinçlendirilmesi gerektiğinin öneminden bahseden Bozdam, öğretmenlerin engelli bireylere nasıl davranacağını, nasıl yaklaşacağını, nasıl verim alacağını ve topluma nasıl dahil edebileceklerini bilmeleri gerektiğini belirtti.

SPORUN KATKILARI

Ahmet Bozdam, engelli bireylerde sporun gücünün ve katkısının hem psikolojik hem de fiziksel anlamda çok fazla olduğunu altını çizdi. Spordan önce ev-iş arası yaşayan, fazla aktivite yapamayan engelli bireylerin özel olarak hatta profesyonel anlamda sporla ilgilenmeye başlamasıyla fiziksel kapasitelerinin arttığını belirtti. Fiziksel kapasitelerinin artmasıyla birlikte zihinsel kapasitelerinin de artacağını söyleyen Bozdam, insanların vücudunun rahat, dinlenmiş ve güçlü olursa zihninin daha mutlu olacağını ifade etti. Bunun yanı sıra spor yapmanın spor zekasını etkilediği kadar pratik zekayı da etkilediğini söyledi. Sporun insan ilişkilerini güçlendirdiğini de belirten Bozdam, konuşmakta ve diğer insanlarla iletişim kurmakta çekinen engelli bireylerin spor sayesinde bu gibi durumları aşabildiğini de kaydetti. "Sporun faydalarını sıralamaya kalksak ansiklopedi yazılır." diyen Bozdam, sporun engelli bireyler için önemini vurguladı.

"ENGELLİ ENGELSİZ AYIRMAM"

Sporda engelli ya da engelsiz bireyleri ayırt etmediğini, engelsiz sporculara nasıl davranıyorsa engelli sporculara da aynı şekilde davranacağını ifade eden Ahmet Bozdam, bunu bir saygı olduğundan bahsetti. Bozdam, tam tersi davranıldığı, engelli bireylerin aşağılandığı, küçük görüldüğü, zayıf karakterli ya da yardıma muhtaçlar gibi değerlendirildiği zaman bocalanacağını altını çizdi. Bu noktada engelli sporcuların ihtiyaçlarının nasıl karşılanacağını bilmesinin önemine de değindi.

SAĞLIK VE MÜSABIK İÇİN SPOR

Engelli sporlarında branşların ikiye ayrıldığını söyleyen Ahmet Bozdam, 'sağlık' için spordan ve 'müsabık' spordan bahsetti. Sağlık için sporcuların herkesin yaptığı gibi sağlıklı yaşam ve beden için yaptığını söyleyen Bozdam, müsabık sporcuların ise engellerine göre spor kurallarının değişebileceğini söyledi. Bireylerin engeline göre saha değişimi, süre değişimi, kullandıkları araç-gereç değişebilir diyen Bozdam, spor kurallarının ve yarışmalarının engelli bireylere uygun hale getirildiğini söyledi. Hiç spor yapmayan engelli bireylerin önce sağlık için spordan başlatıldığını, ardından fiziksel, mental kapasitelerine ve çevrelerine uygunluğuna bakılarak bireye uygun bir branştan devam edildiğini anlattı. Bozdam, bireyin hiçbir yeteneği yoksa dahi sağlık için spordan devam ettirilmesi gerektiğini bildirdi. Yarışması yapılan dört ana engel grubundan da bahseden Bozdam, bu gruplardan birinin zihinsel en-

gelliler olduğunu belirtti. Bu grubun Türkiye'de 'özel sporcular' diye değerlendirildiğini de ifade eden Bozdam, diğer grupların işitme engelliler, görme engelliler ve bedensel engelliler olduğunu söyledi.

"ÇIKARCI İNSANLAR VAR"

Engelli bireylere spor yaptırırken iki mantık olduğunu belirten Ahmet Bozdam, bu mantıklardan birinin engelli bireylerin spor yaparsa para kazanacağı mantığı olduğunu açıkladı. Bazen engelli bireyler üzerinden para kazanmak isteyen çıkarıcı insanların olduğunu ifade eden Bozdam, " 'Der ki gel, sen engellsin. Yarın olimpiyatlarda derece yaparsın, Avrupa şampiyonasında, dünya şampiyonasında derece yaparsın. Devlet sana ödül verir.' " mantığıyla engelli bireylerin spora getirildiğini ve bu durumun yanlış olduğunu belirtti çünkü bireyin kafasında sadece para olacağını söyledi. Bozdam, bireylerin başarılı olduğu takdirde zaten yolun ödülü gideceğini söyledi.

TOPLUMDAKİ BİLİNCİ OLUŞTURMA

Toplumda paralimpik spor bilincinin oluşturulması ve yayılması konusunda işin halka düştüğünü belirten Ahmet Bozdam, bu konuda TRT'nin engellilere yönelik programlarının iyi olduğunu ifade etti. Bunun dışında müsabaka yayınlarının ve haberlerinin kanallarda ön plana çıkartılması gerektiğini söyleyen Bozdam, "İki kolu olmayan 2 tane yüzücü sporcumuz var. Sümeyye Boyacı ve Sevilay Öztürk. İkisinin de iki kolu yok ama mücadele ediyorlar ve yüzmede olimpiik sporcularımız. Bunları insanlar görecekler. Evde onlar gibi bir sürü çocuk vardır evlerinde oturan. Anneler babalar bunları gördüklerinde 'Bizim çocuklarımız da yapar' diyip çocuklarını ortaya çıkartabilir." diyerek konuşmasını bitirdi.

Sanal korumamız siber güvenlik

Prof. Dr. Humar Kahramanlı Örnek, veriyi korumada kritik bir öneme sahip olan siber güvenliği, karşı karşıya kalınan tehditleri ve bu tehditlerden korunma yollarını anlattı.

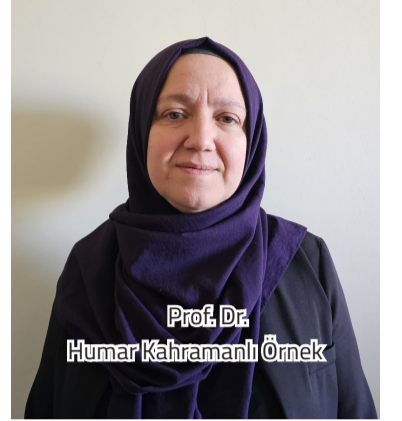
■ Hatice Kübra EREL

Selçuk Üniversitesi Teknoloji Fakültesi Bilgisayar Mühendisliği Anabilim Dalı Başkanı Prof. Dr. Humar Kahramanlı Örnek, dijital çağda maddi varlıklarımız gibi sanal verilerimizin de korunması gerektiğini ve bunun siber güvenlikle sağlanabileceğini belirtti. Kahramanlı Örnek, siber güvenliği; bilgisayarları, sunucuları, mobil cihazları, elektronik sistemleri, ağları ve asıl olarak veriyi kötü amaçlı saldırılardan koruma uygulaması olarak tanıttı. Kahramanlı Örnek, günümüzde en çok görülen siber tehditlerin oltalama, kötü amaçlı yazılım, DDoS saldırıları (sunucuları aşırı yükleyerek kaynakların kullanıcılar tarafından kullanılmamasına neden olan saldırı) ve sanal mühendislik olduğunu söyledi. Sosyal mühendisliğin en tehlikeli saldırı yöntemi olduğunu belirten Kahramanlı Örnek, psikolojik hilelere sahip olan bir mani-

pülasyon taktiği kullanıldığının, sosyal medyaya koyulan fotoğraf ve paylaşımların bu saldırının gerçekleşmesinde önemli rol oynadığının altını çizdi.

YÖNTEM FARKLI AMAÇ AYNI

Prof. Dr. Humar Kahramanlı Örnek, bu saldırıların yöntemleri farklı olsa da amaçlarının cihazlara ve verilere zarar vermek, yok etmek veya yetkisiz erişim sağlamak olduğunu vurguladı. Siber güvenliği güçlendirmek adına yazılım güncellemelerinin zamanında yapılmasının önemine değinen Kahramanlı Örnek, ayrıca şu önerilerde bulundu: "Bireyler, mobil bankacılık uygulamalarını mümkün olduğunca belirli saatler arasında kullanmalı ve e-ticaret işlemlerinde kredi kartı yerine sanal kart tercih etmelidir. Güçlü parolalar seçilmesi de önemlidir." Siber saldırılar hakkında fikir sahibi olunmasının

Prof. Dr. Humar Kahramanlı Örnek

önemini vurgulayan Kahramanlı Örnek, halka açık wi-fi ağlarına ve indirilen uygulamaların izinlerine dikkat edilmesi gerektiğini de sözlerine ekledi. Konum, kamera veya mikrofon erişim talebi eden uygulamaların kişisel verileri toplayabilme ihtimalinden dolayı risk oluşturduğunu vurgulayan Kahramanlı Örnek, uygulamaların talep ettiği izinleri dikkatlice kontrol etmenin ve yalnızca güvenilen izinleri onaylamanın daha sağlıklı olacağını belirtti.

Patlayan çağrı cihazları ve güvenlik

Filistin-İsrail çatışmasında teknoloji, savaşın seyrini etkileyen önemli bir unsur haline gelirken, yaşanan olaylarla birlikte elektronik cihazlarla ilgili güvenlik endişeleri de artmaya devam ediyor.

■ Zeynep Süeda KARADENİZ

Filistin-İsrail savaşının seyrini etkileyen unsurlardan biri, Hizbullah'ın elinde patlayan çağrı cihazları oldu. Aralarında sivillerin de bulunduğu bu olayda 42 kişi hayatını kaybederken, 3 bin 500'ün üzerinde insan yaralandı. Cihazlara patlayıcıları yerleştiren ülkeler ise merak konusu oldu. Selçuk Üniversitesi Teknoloji Fakültesi Dekan Yardımcısı Doç. Dr. Ahmet Cevahir Çınar, olayda ülkelerin rollerine dair değerlendirmelerde bulundu.

ÇAĞRI CİHAZLARINDA TEHLİKE DEVAM EDİYOR MU?

Böyle bir elektronik cihazın gelip patlayıcı olarak uzaktan patlatılması için yazılımdaki sistemi devreye sokmak gerektiğini anlatan Çınar, cihazların içerisinde daha öncesinde patlayıcı madde yerleştirmek gerektiğini söyledi. Daha önceden planlı ve programlı bir şekilde, birileri vasıtasıyla bu cihazların Hizbullah'a satılacağını öngörerek ya da bu tarz örgütlerin cihazları kullanacağını düşünerek, ön hazırlık yapmış olunabilir mi sorusunu akıllara getiren Çınar,

Doç. Dr. Ahmet Cevahir Çınar

"Patlayan marka ve modeldeki tüm cihazlar mı patlayacak? Bu noktada, belki Türkiye'de ya da başka bir ülkede de aynı nedenlerle kullanılan cihazlar varsa, hala tehlike unsuru içeriyor olabilir mi? Dünyada bu konu çok önemli bir noktada." dedi.

MONTAJ SÜRECİNDE GÜVENLİK ENDİŞELERİ

Tayvan ele alındığında sistemin içerisinde gömülü bir cihaz varsa, montaj sırasında cihaza eklenen bellekler olabileceğini aktaran Çınar, Japonya'nın ürünün montajında yer alması durumunda, montaj sırasında çipin içerisine bir şey yerleştirip yerleştirmedigine bakılması gerektiğini belirtti.

SELÇUK İLETİŞİM

Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi
Adına Sahibi
Prof. Dr. Vedat ÇAKIR

Genel Yayın Yönetmeni
Prof. Dr. Süleyman Hakan YILMAZ

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Arş. Gör. Muhammet Emin ÇİFTÇİ

Danışma Kurulu
Doç. Dr. Emre Osman OLKUN

Tasarım Koordinatörü
Öğr. Gör. Yasemin GÜLŞEN YILMAZ

Haber Müdürü
Arş. Gör. Elif KAYA GÜLER

Editör
Esra ORAN

Editör Yardımcısı
Şimal TUNAHAN

Muhabirler
Esra ORAN
Elif SAĞLAM
Nefise TEKİN
Pınar Eylül AĞRIS
Pakize ŞENGÜL
Hatice Kübra EREL
Zilan SATICI
Zeynep Süeda KARADENİZ
Aylin Sevim KART
Kübra ÖZÇİFTÇİ
Şimal TUNAHAN
Meryem BUHAN
Taner UYANIK

Sayfa Tasarımı
Fatma Gökçe SAYGILI
Emine DAMGACI
Melek DÖNMEZ

Adres: S.Ü İletişim Fakültesi
Kampüs/Konya
Tel: 0332 223 37 07
Faks: 0332 241 01 81
e-mail: selcukiletisim@selcuk.edu.tr
Baskı: Selçuk Üniversitesi Basımevi
Tel: 0332 223 37 44
Kampüs/Konya

Yapay zeka sanatçı olabilir mi?

Araştırma Görevlisi Dr. Hasan Hüseyin Toydemir, yapay zekânın sanatçının yerini alıp alamayacağı sorusunu cevapladı.

■ Hatice Kübra EREL

Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Radyo, Televizyon ve Sinema Bölümü Araştırma Görevlisi Dr. Hasan Hüseyin Toydemir, sanat için mevcut genel tanımların çok yerinde olduğunu, sanatın ancak sanatçıyla var olabileceğini kaydetti.

Arş. Gör. Dr. Hasan Hüseyin Toydemir

YEDİNCİ SANAT: SİNEMA

Toydemir, sanat eserlerinin insan duyguları ile karşılaştığında sezgi ile iletişime geçtiğini, aslında eserin sezgiyle sanata dönüşmeye başladığını belirtti. Bir

eserin sanat olma özelliğinin birinci koşulu olarak estetik bir tarafının olması gerektiğini vurgulayan Toydemir, sinema özelinde filmin çerçeve ile başladığını ve estetik başlangıcının çerçeve olduğunu dile getirdi. Sinemanın sanat olmasının, bir sanat dalı olan fotoğrafın sinemada hareketli fotoğraflar olarak kullanılmasından kaynaklandığını belirten Toydemir, sanatın en güçlü, en kombine hali olan sinemanın yedinci sanat olarak nitelendirildiğini ve diğer altı sanatı içinde barındırdığını söyledi.

"SANAT YOKTUR, SANATÇI VARDIR"

Toydemir, yapay zekânın sinema sektöründe görünür olduğunu ve sinemanın unsurlarından olan senaryonun yapay zekâ ile yazılıp kısa filmler üretildiğini söyledi. Ancak bu filmlerin sıfırdan yapılmadığını ve yapay zekâyı istenilen türe göre yazılmış, başarılı olmuş filmlerin senaryolarının veri olarak girilip ancak oradan yeni bir senaryo üretebildiğini belirtti.

Toydemir, bu sebeple yapay zekâ ile üretilen filmlerin sanat niteliği taşımadığını öne sürdü. Bir eserin sanat olabilmesi için arkasında bir sanatçının olması gerektiğini vurgulayan Toydemir, sanatı sanat yapan şeyin sanatçı olduğunu söyledi. Gombrich'in "Sanat diye bir şey yoktur sanatçılar vardır." sözüne atıfta bulunan Dr. Toydemir, sanatçılığın kıstasının ise sıfırdan estetik ile bir şey üretebilmek olduğuna dikkat çekti.

Zafer tepelerinden termal sulara: Afyonkarahisar'ın izinde

Kendi kendime bir tatil rotası belirlerken Afyonkarahisar'a gitmek ilk başta çok da heyecan verici gelmemiştir. "Bir şehirde ne kadar eğlenebilirim ki?" diye düşündüm. Ama şimdi dönüp baktığımda, bu şehre gitme kararı hayatımın en güzel sürprizlerinden biri oldu. Sadece tarihiyle değil, şifalı sularıyla, sıcakkanlı insanlarıyla ve damakta kalan lezzetleriyle bambaşka bir deneyim yaşattı.

■ Esra ORAN

TARİH KOKAN SOKAKLAR VE ANITLAR

"Afyonkarahisar tarih kokuyor." derlerdi, gerçekten de öyleymiş. İlk durağım şehrin kalbinde yükselen Afyon Kalesi oldu. Kaleye tırmanırken hissettiğim yorgunluk, zirveye çıktığımda yerini nefes kesen bir manzaraya bıraktı. Düşündüm, acaba bu kale taşları kaç savaşa tanıklık etti? Hele Utku Zafer Anıtı... Kurtuluş Savaşı'na dair ne varsa bir arada! Zafer yolunda bir an için kendimi tarihin tam ortasında hissettim.

Biraz daha maneviyat arıyorsanız, Ulu Camii tam yeri. O ahşap direklerin arasında gezinirken sanki zaman durmuş gibiydi. Şehrin ruhunu hissedeceğiniz yerlerden biri kesinlikle burası.

ŞİFA KAYNAĞI: TERMAL SULAR

Benim için Afyon'un en büyüleyici yönlerinden biri termal suları oldu. "Bunlar bildiğimiz su işte." diye düşünebilirsiniz ama bir kere ayağınızı o sıcacık havuzlara soktunuz mu, fikriniz değişiyor. Cilt sorunlarına, romatizmalara iyi geliyormuş; bense sadece o rahatlamayı sevdim. Günlerce o suların içinde kalsam sıkılmam. Afyon'un termal suları, fizik tedavi için de sıkça tercih ediliyormuş. Yani, hem sağlık hem ke-yif bir arada!

AFYON'UN TATLARI VE GÜLEN GÜZLERİ

Afyon'da yemek yemek ayrı bir macera. Kahvaltıda haşhaşlı ekmek, sucuk ve o meşhur kaymaklı ekmek kadayıfını denemek benim için adeta bir ritüel oldu. Lokumlarının tadına bakınca da kendimi tatlı cennetinde buldum. Buradaki insanlar da tıpkı yemekleri gibi sıcak ve tatlı. Afyon'un o şiveli konuşmalarına bayıldım. "N'apıyon, iyi misin, bi lokum ye hele." gibi samimi cümlelerle karşılandım. Dürüst olmak gerekirse bu insanların sıcaklığı, şehri benim için daha da özel kıldı.

ÇAY İLÇESİ VE DOSTLUK ANITI

Afyon'un Çay ilçesi, sessiz sakin bir yer gibi görünse de içinde ha-

rika bir sürpriz saklıyor: Çay Sha-oxing Dostluk Anıtı. Bu anıt, Türkiye ve Çin arasındaki dostluğu temsil ediyor. Bir anıt nasıl olur da insanı duygulandırır demeyin; burada hem tarih hem de kültürlerin buluştuğunu hissettim.

ZAFERİN TA KENDİSİ

Afyonkarahisar'a yaptığım gezi- de en çok etkileyen yerlerden biri Zafer Müzesi oldu. Şehir merkezindeki bu müze, dışarıdan bakınca sade ama içerisine adım attığınızda tarihin tam ortasında buluyorsunuz kendinizi. Bura- ya gelirken "Bir müze ne kadar etkileyici olabilir ki?" diye düşünüyordum; ama Zafer Müzesi beni yanılttı.

Binanın tarihi, Kurtuluş Savaşı'nın en kritik anlarına ev sahipliği yapıyor. 30 Ağustos 1922'de Başkomutanlık Meydan Muharebesi'nin planlarının yapıldığı bu mekân, milli mücadelenin beyni gibi. İçeri girdiğimde yüksek ta-

vanlar, işlemeli ahşap detaylar ve o dönemin ruhunu yansıtan dokular beni etkiledi. Her köşesinde başka bir hikâye var gibiydi. Özellikle Zafer Odası, savaşın kaderinin belirlendiği yer olduğu için tüylerimi diken diken etti. Atatürk'ün kararlarını canlandıran simülasyonlar ve o döneme ait objeler, kendimi tarihin bir parçası gibi hissetmeme neden oldu.

Zafer Müzesi'nde dolaşırken savaşın ne kadar zor ama aynı zamanda onurlu bir mücadele olduğunu bir kez daha anladım. Eğer yolunuz Afyonkarahisar'a düşerse, Zafer Müzesi'ni görmeden asla ayrılmayın. Bu müze, sadece bir bina değil; geçmişle bugünü bağlayan bir köprü. Tarihi anlamak ve hissetmek istiyorsanız, burası doğru adres!